

CHÀO MỪNG
Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam 21/6

Làm báo thời cách mạng công nghiệp 4.0

(XEM CHUYÊN ĐỀ TỪ TRANG 9-16)

Một phóng viên thực hiện live streams trên fanpage của báo tại sự kiện giới thiệu robot Lan Nhi - một sản phẩm của trí tuệ nhân tạo Việt Nam.

Ảnh: Trịnh Điệp

TRAO ĐỔI VỀ "HIỆN TƯỢNG ĐOÀN NGỌC HẢI":

- Giáo sư Phong Lê: Đó là sự khởi đầu tất yếu của bước ngoặt đô thị hóa
- Viện Nghiên cứu văn hóa - Viện Hàn lâm KHXN Việt Nam - tổ chức tọa đàm về văn hóa vỉa hè

183

Giao lưu
nông dân - nhà khoa học
về phương pháp cấy lúa hiệu ứng
hàng biên

350

là số gian hàng của 250 doanh nghiệp đến từ 10 quốc gia và vùng lãnh thổ tham gia triển lãm quốc tế Vietnam ICT COMM 2017 và triển lãm quốc tế về phát thanh - truyền hình 2017 - nơi giới thiệu nhiều sản phẩm, công nghệ mới, công nghệ ứng dụng cuộc sống, công nghệ kỹ thuật số, công nghệ đa phương tiện...

XÂY DỰNG CƠ CHẾ ƯU ĐÃI CHO SÂM NGỌC LINH

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc vừa phê duyệt bổ sung danh mục sản phẩm quốc gia bắt đầu thực hiện từ năm 2017, thuộc chương trình phát triển sản phẩm quốc gia đến năm 2020. Sâm Ngọc Linh, tôm nước lợ và cà phê Việt Nam chất lượng cao nằm trong danh mục này. Thủ tướng cũng giao Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương liên quan xây dựng, trình Thủ tướng một số cơ chế ưu đãi đặc thù cho từng sản phẩm. Cũng liên quan đến sâm Ngọc Linh, từ ngày 10-13/6, lễ hội sâm núi Ngọc Linh với chủ đề "Huyền thoại Ngọc Linh" diễn ra tại huyện Nam Trà My. **N. DIỆN**

HỖ TRỢ THƯƠNG MẠI HÓA CÔNG NGHỆ LÒ ĐỐT RÁC THẢI Y TẾ

Thứ trưởng Bộ KH&CN Trần Văn Tùng vừa ký quyết định phê duyệt danh mục nhiệm vụ KH&CN đặt hàng thuộc chương trình Phát triển thị trường KH&CN đến năm 2020, thực hiện từ năm 2017. Công ty TNHH nhiệt công nghiệp Hòa Tự Long được xét giao trực tiếp thực hiện dự án: "Hỗ trợ thương mại hóa công nghệ lò đốt rác thải y tế" - sản phẩm nghiên cứu của ông Trịnh Đình Năng. Dự án có nhiệm vụ cải tiến, hoàn thiện công nghệ này, xây dựng phương án chuyển giao cho các cơ sở y tế cấp tỉnh, huyện, xã. **H. MINH**

Có thể mất 4 tháng để nạo vét, làm sạch hồ Gươm

Với mục đích cải tạo hồ Hoàn Kiếm mà không làm thay đổi màu xanh đặc trưng của mặt nước hồ, sáng 12/6, Viện Khoa học và Công nghệ (KH&CN) môi trường, Đại học Bách khoa Hà Nội đã phối hợp với Công ty TNHH nhà nước một thành viên thoát nước Hà Nội lấy mẫu đánh giá tác động môi trường phục vụ công tác nạo vét hồ Hoàn Kiếm. Đây là đợt cải tạo lòng hồ Hoàn Kiếm có quy mô lớn nhất trong vòng 20 năm qua.

PGS-TS Hoàng Thị Thu Hương - Phó Viện trưởng Viện KH&CN môi trường - cho biết: "Hồ Hoàn Kiếm có một số tảo độc phát triển mạnh trong điều kiện phú dưỡng khiến màu nước thay đổi. Lượng trầm tích ở hồ cũng tăng lên mỗi năm, nếu chỉ thay nước sạch, không xử lý trầm tích thì hồ sẽ tái ô nhiễm rất nhanh. Vì vậy, dự án sẽ tập trung đánh giá ảnh hưởng của môi trường đến chất lượng nước hồ rồi mới đưa ra các giải pháp. Giữ được màu xanh của nước hồ là điều rất quan trọng; để làm được điều đó thì phải quan tâm đến hệ sinh thái đặc trưng của hồ, chất lượng nước phải đảm bảo tiêu chuẩn quy định".

Với vai trò đơn vị tư vấn, viện đã lấy mẫu khí, mẫu nước và mẫu trầm tích theo các mặt cắt của hồ, từ đó xây dựng báo cáo đánh giá tác động môi trường đến hồ, trình Sở Tài nguyên và Môi trường (TN&MT), Bộ TN&MT trước khi

Nhân viên môi trường tiến hành lấy mẫu tại hồ Hoàn Kiếm.

Ảnh: Lê Long

hoàn thiện phương án nạo vét hồ Hoàn Kiếm để trình Thủ tướng phê duyệt.

Ông Phạm Ngọc Toàn - Trưởng phòng Kỹ thuật công nghệ, Công ty thoát nước Hà Nội - cho biết, lượng bùn tích tụ trong lòng hồ Hoàn Kiếm đã dày đến 1m, nhiều điểm chỉ cách mặt nước 50cm. Vì vậy, nạo vét bùn đáy hồ là bước quan trọng để cải tạo môi trường nước hồ. Phương án cụ thể là chia hồ thành 12 khu vực để nạo vét dần, dùng lưới vây để dồn các loài thủy sản, sinh vật có trong hồ về một phía và nạo vét từng ô. Nếu phương án này được chấp nhận sẽ mất 4 tháng để thực hiện và công việc

nạo vét chỉ được tiến hành trong khoảng thời gian từ 22h đến 5h hôm sau. Đối với vùng xung quanh phần kè hồ, các khu vực tháp Rùa, đền Ngọc Sơn, cầu Thê Húc, sẽ có phương án làm thủ công để bảo vệ chân kè.

GS-TSKH Đặng Thị Kim Chi - Chủ tịch Hội đồng Khoa học kỹ thuật, Hội Bảo vệ thiên nhiên và môi trường Việt Nam - cho rằng việc đánh giá tác động của hoạt động cải tạo đối với tính chất của hồ Hoàn Kiếm là việc làm cần thiết lúc này để việc cải tạo không ảnh hưởng đến cảnh quan, môi trường cũng như ý nghĩa tốt đẹp về mặt tâm linh của hồ Hoàn Kiếm. **LÊ LONG**

LĂNG KÍNH NHÀ KHOA HỌC

NHÌN NHẬN LẠI VAI TRÒ THUỐC NAM TRONG ĐỜI SỐNG

Hiện nay, thuốc nam đang thực sự lép vế trước thuốc tây. Điều này là do một số nguyên nhân. Thứ nhất, dân ta vẫn có thói quen chuộng thuốc tây hơn thuốc nam bởi nhận thức lệch lạc, miệt thị, coi thường - hậu quả từ những chiến dịch chèn ép thuốc bản địa của thực dân Pháp khi còn đô hộ Việt Nam. Họ cho rằng thuốc nam là thuốc của lang băm, dùng thuốc nam không an toàn. Điều này hoàn toàn không đúng, bởi hàng trăm năm trước, khi chưa có sự xuất hiện của thuốc tây, các thầy lang vẫn bốc thuốc chữa bệnh cho dân.

Bên cạnh đó, thuốc tây được các hãng dược đưa vào Việt Nam thử nghiệm lâm sàng trong điều kiện Việt Nam thì được các bác sĩ đón nhận hơn là thuốc nam - được phát triển từ mô hình bản địa, do doanh nghiệp bản địa nghiên cứu - đưa vào

thử nghiệm lâm sàng.

Điều này cũng dễ hiểu bởi đưa thuốc nam vào thử nghiệm lâm sàng, các bác sĩ không được lợi, lại mạo hiểm bởi dễ bị "treo dao, treo kéo" nên họ không mặn mà. Vì vậy, thuốc nam đã đuối thế hơn thuốc tây, nay lại càng đuối.

Để khắc phục tình trạng này, từ đó phát triển nền dược liệu Việt Nam, với vai trò của cơ quan quản lý, Bộ Y tế cần chỉ định những đơn vị cụ thể tham gia thử nghiệm lâm sàng, chứ không phải đơn vị nào thích làm là làm.

Thứ hai, các quy định về lâm sàng với thảo dược cần phải

được lược bớt hơn nữa, bởi một loại thuốc tây mới đồng nghĩa với hoạt chất mới, chưa từng có trước đây nên cần có xác suất rủi ro; nhưng với thảo dược, nhiều loại thuốc đã được dân sử dụng từ rất lâu, nếu yêu cầu quá ngặt nghèo sẽ khiến các nhà khoa học và doanh nghiệp chần nản.

Bên cạnh đó, các bác sĩ, thầy giáo dạy y dược cũng cần tham gia tích cực vào quá trình hồi sinh thuốc nam. Thay vì đưa các bài thuốc của Trung Quốc ra để dạy học sinh, các thầy nên thay thế những vị thuốc bắc bằng vị thuốc nam - điều được đúc rút từ hàng nghìn năm thông qua kinh nghiệm thực tiễn - trong các bài giảng của mình.

PGS-TS TRẦN VĂN ƠN, Đại học Dược Hà Nội

200

là số đại biểu đến từ các cơ quan thông tin thư viện trên cả nước sẽ tham dự hội nghị thường niên của Liên hiệp Thư viện Việt Nam về nguồn tin khoa học và công nghệ. Hội nghị được Cục Thông tin KH&CN quốc gia - Bộ KH&CN - tổ chức từ ngày 16-17/6 tại Đà Lạt, Lâm Đồng.

Làm rõ hiệu quả phương pháp cấy lúa hiệu ứng hàng biên

"Từ vụ đầu tiên với 0,12ha áp dụng kỹ thuật cấy lúa hàng biên, đến nay xã Phú Lương, huyện Đông Hưng, Thái Bình đang có 120ha cấy theo phương pháp này. Trong kế hoạch sản xuất năm 2017, sẽ có 65% diện tích trồng lúa của xã áp dụng kỹ thuật cấy hàng biên".

Đó là chia sẻ của ông Nguyễn Trọng Thành - Giám đốc Hợp tác xã (HTX) Phú Lương - tại chương trình "Giao lưu nông dân - nhà khoa học về phương pháp cấy lúa hiệu ứng hàng biên" do Báo Khoa học và Phát triển, UBND huyện Vĩnh Bảo, Liên hiệp các Hội khoa học và kỹ thuật Hà Nội phối hợp tổ chức tại Hải Phòng.

DÂN MUỐN NHÂN RỘNG

2017 là năm đầu tiên phương pháp cấy hàng biên được ứng dụng tại xã Tam Cường, huyện Vĩnh Bảo. Tuy chưa thu hoạch hết ở thời điểm các đại biểu tham gia chương trình giao lưu ra tham quan ruộng, đại diện trạm khuyến nông huyện cho biết năng suất dự kiến lên tới 8,5-9 tấn/ha. Bà Nguyễn Thị Hòa - nông dân xã Tam Cường - cho biết gia đình bà có 6 sào cấy hàng biên và hiệu quả tốt hơn hẳn so với phương pháp cấy thông thường. "Về giống, tôi chỉ phải đầu tư mỗi sào 35.000 đồng trong khi trước đây mất 60.000 đồng. Về thuốc bảo vệ thực vật, tôi chỉ phun 2 lần, trong khi cấy thường phải phun 7 lần. Về năng suất, tôi đếm được mỗi bông có từ 150-170 hạt. Lúa đẻ nhánh khỏe hơn so với ruộng cấy theo phương pháp truyền thống. Tôi mong muốn giới thiệu cho người thân, hàng xóm kỹ thuật này" - bà Hòa nói.

Phương pháp này đã được đưa vào Vĩnh Bảo từ năm 2014, ban đầu chỉ có 8 hộ làm thử. Sau 3 năm, diện tích ứng dụng lên tới 1.000ha. Theo ông Nguyễn Trọng Nhưỡng - Chủ tịch UBND huyện - người dân thấy hiệu quả nên áp dụng, huyện chỉ mời chuyên gia về tư vấn kỹ thuật chứ không hỗ trợ giống hay vật tư.

Chia sẻ tại chương trình giao lưu, Giám đốc HTX Phú Lương cho biết: "Vụ mùa 2014, xã có

Ông Nguyễn Trọng Nhưỡng - Chủ tịch UBND huyện Vĩnh Bảo - phát biểu tại chương trình "Giao lưu nông dân - nhà khoa học về phương pháp cấy lúa hiệu ứng hàng biên".

Ảnh: Lê Hằng

7 hộ cấy hàng biên với sự hướng dẫn của kỹ sư Tiệp. Do hiệu quả kinh tế cao hơn vụ trước rất nhiều nên đến vụ mùa 2015, UBND huyện Đông Hưng vào cuộc, hỗ trợ toàn bộ giống của 2ha trồng lúa và số tiền 100.000 đồng/sào. HTX tiếp tục mời các nhà khoa học về tư vấn để đảm bảo kỹ thuật. Hiệu quả năm đó càng rõ rệt và chúng tôi đón tới 34 đoàn tham quan". Ông Thành cũng cho biết, từ vụ đầu tiên chỉ có 0,12ha cấy hàng biên, hiện xã Phú Lương có 120ha áp dụng phương pháp này. Theo kế hoạch sản xuất 2017, 65% tổng diện tích lúa của xã sẽ được cấy theo kỹ thuật hàng biên.

MONG NHÀ KHOA HỌC TIẾP TỤC ĐỒNG HÀNH

Trực tiếp nghe những người từng áp dụng cấy hàng biên chia sẻ về thực tế canh tác, nghe các chuyên gia phổ biến về phương pháp này, các đại biểu nông dân tham gia giao lưu đều rất hào hứng. Ông Nguyễn Văn Đông - Chủ tịch Hội Nông dân xã Liên Hòa, thị xã Quảng Yên, Quảng Ninh - cho biết trước khi đến dự sự kiện, ông chưa từng nghe về phương pháp

cấy lúa theo hiệu ứng hàng biên: "Vậy nên tôi đã vận động thêm 7 hộ đi cùng để tìm hiểu kỹ hơn. Sau khi tham quan thực tế, được nghe trao đổi, chúng tôi thấy đây là kỹ thuật rất hay, hiệu quả và bàn nhau sẽ thử nghiệm ngay trên ruộng nhà mình".

Điểm đặc thù của phương pháp cấy lúa hiệu ứng hàng biên là biến mọi khóm lúa thành khóm ven bờ, mỗi mét vuông chỉ cấy 8-16 khóm thay vì cấy 40-50 khóm theo cách thông thường. Tiến sỹ Nguyễn Văn Biếu - Phó Chủ tịch kiêm Tổng thư ký Hội các Ngành sinh học Hà Nội, người tham gia phổ biến phương pháp này - cho biết, cấy hàng biên giúp giảm ít nhất 1/3 chi phí nhân công, giống, thuốc trừ

sâu bệnh, phân bón nhưng tăng 10-20% năng suất. Chi phí làm ra 1kg thóc giảm 500-2.000 đồng so với các cách cấy khác.

Để ứng dụng cấy hàng biên, nông dân cần sự tư vấn của các chuyên gia, bởi mật độ cấy tùy thuộc từng giống, được tính toán dựa vào chiều cao, dạng hình tán lá, sức đẻ nhánh... của cây. Bởi vậy, thay mặt các đại biểu trong đoàn tham dự giao lưu, ông Nguyễn Văn Đông bày tỏ mong muốn các nhà khoa học về xã Liên Hòa hỗ trợ bà con. "Xã Liên Hòa là nơi đồng chua nước mặn nên ngoài kỹ thuật cấy, tôi hy vọng các nhà khoa học tư vấn cho địa phương giống lúa phù hợp để ứng dụng kỹ thuật hàng biên" - ông Thành nói.

NHÓM PV

Chương trình "Giao lưu nông dân - nhà khoa học về phương pháp cấy lúa hiệu ứng hàng biên" thu hút sự tham gia của nhiều nông dân có nguyện vọng tiếp cận kỹ thuật mới đến từ Thái Bình, Quảng Ninh, Hà Nam, Hải Phòng. Đến dự có nhiều nhà khoa học uy tín trong nông nghiệp như: GS-TSKH Vũ Hoan - Chủ tịch Liên hiệp các Hội khoa học và kỹ thuật Hà Nội, GS-TS Nguyễn Ngọc Kính - nguyên Vụ trưởng Vụ Khoa học và Công nghệ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, TS Nguyễn Văn Biếu, GS-TSKH Trần Duy Quý - Viện trưởng Viện Nghiên cứu hợp tác khoa học kỹ thuật châu Á - Thái Bình Dương...

THỰC HIỆN QUY ĐỊNH KIỂM TRA NHÀ NƯỚC VỀ ĐO LƯỜNG:

Thêm một số nội dung được hướng dẫn chi tiết

Để thực hiện nghiêm các quy định trong thông tư số 28/2013/TT-BKHCN quy định kiểm tra nhà nước về đo lường và thông tư số 15/2015/TT-BKHCN quy định về quản lý đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu, mới đây Tổng cục Tiêu chuẩn - Đo lường - Chất lượng (TC-ĐL-CL) đã gửi công văn số 1011/TĐC-ĐL đến sở khoa học và công nghệ (KH&CN) và chi cục TC-ĐL-CL các tỉnh, thành phố hướng dẫn chi tiết thêm một số nội dung.

I. ĐOÀN KIỂM TRA VÀ VIỆC LẬP BIÊN BẢN VI PHẠM HÀNH CHÍNH

Trường đoàn kiểm tra, cán bộ kỹ thuật và người của cơ quan thực hiện kiểm tra phải có chứng chỉ hoàn thành khóa đào tạo nghiệp vụ kiểm tra nhà nước về đo lường do tổng cục tổ chức. Thành viên đoàn kiểm tra là người được giao nhiệm vụ thanh tra chuyên ngành, thanh tra viên KH&CN, công an, quản lý thị trường, người của cơ quan, tổ chức khác được cử tham gia đoàn không bắt buộc có chứng chỉ trên. Tùy thuộc nội dung kiểm tra, thủ trưởng cơ quan thực hiện kiểm tra quyết định số thành viên đoàn. Trường hợp nội dung kiểm tra đơn giản, đối tượng kiểm tra không nhiều, đoàn có thể chỉ cần một thành viên đáp ứng yêu cầu quy định thực hiện nhiệm vụ kiểm tra.

Thành viên đoàn thực hiện nhiệm vụ theo phân công, lập phiếu kết quả kiểm tra và chịu trách nhiệm về kết quả đó. Phiếu này phải có chữ ký, ghi rõ họ tên của thành viên thực hiện kiểm tra và có các nội dung sau: Quyết định lập đoàn, họ tên thành viên thực hiện kiểm tra, ngày, tháng, năm, địa điểm kiểm tra, đối tượng và cơ sở được kiểm tra, kết quả kiểm tra, kết luận. Trường hợp kết quả kiểm tra được kết luận là không phù hợp, trường đoàn xem xét, quyết định lập biên bản kiểm tra về đo lường hoặc biên bản vi phạm hành chính và xử lý theo quy định. Trường hợp

người có yêu cầu ký tên vào biên bản vi phạm hành chính không có mặt hoặc không ký, người lập biên bản xử lý theo quy định tại điều 58 của Luật Xử lý vi phạm hành chính.

II. KIỂM TRA ĐỐI VỚI PHƯƠNG TIỆN ĐO

Kiểm tra sự phù hợp của phương tiện đo với quy định về việc phê duyệt mẫu, kiểm định, hiệu chuẩn: Đối với phương tiện đo phải phê duyệt mẫu, cần kiểm tra việc tuân thủ quy định phải phê duyệt mẫu, ký hiệu phê duyệt mẫu trên các nhãn mác phương tiện đo, so sánh, kiểm tra các đặc tính kỹ thuật đo lường, các chi tiết, cụm chi tiết... của phương tiện đo so với quyết định phê duyệt mẫu. Chú trọng kiểm tra phát hiện cơ cấu, chức năng có thể tác động để làm thay đổi đặc tính kỹ thuật đo lường của phương tiện đo trong quá trình sử dụng. Kiểm tra sự phù hợp của phương tiện đo với quy định phải được kiểm định, hiệu chuẩn; sự phù hợp của chúng chỉ kiểm định, hiệu quả và thời hạn có giá trị của chứng chỉ.

Quan sát, kiểm tra sự phù hợp của phương tiện đo với quy định về thể hiện yêu cầu kỹ thuật đo lường cơ bản trên phương tiện đo hoặc trên nhãn hàng hóa, tài liệu kèm theo, gồm: Kiểm tra yêu cầu về vị trí gắn nhãn, các yêu cầu kỹ thuật đo lường cơ bản ghi trên phương tiện đo hoặc trên nhãn hàng hóa, tài liệu đi kèm. Quan sát, kiểm tra sự phù hợp về điều kiện vận chuyển, bảo quản, lưu giữ của phương tiện đo với hướng dẫn của cơ sở sản xuất, nhập khẩu.

III. KIỂM TRA ĐỐI VỚI PHÉP ĐO

Kiểm tra, xác định sự phù hợp của phương tiện, phương pháp đo đã sử dụng và điều kiện đo với yêu cầu kỹ thuật đo lường được thực hiện. Kiểm tra chứng chỉ đào tạo (nếu có quy định) đối với người thực hiện phép đo: Kiểm tra giấy

chứng nhận hoàn thành chương trình đào tạo nghiệp vụ quản lý đo lường trong kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng (LPG) đối với cán bộ, nhân viên trực tiếp thực hiện hoạt động đo lường kinh doanh LPG.

Kiểm tra việc thực hiện các điều kiện (nếu có quy định) để người có quyền và nghĩa vụ liên quan giám sát, kiểm tra việc thực hiện phép đo, phương pháp đo, phương tiện đo, lượng hàng hóa: Đối với thương nhân kinh doanh xăng dầu, kiểm tra việc thực hiện định kỳ tự kiểm tra, lưu giữ hồ sơ tự kiểm tra định kỳ phương tiện, hệ thống đo, điều kiện thực hiện phép đo xăng dầu; đối với các chợ, trung tâm thương mại, kiểm tra việc lắp đặt và duy trì hoạt động của cân đối chứng; đối với cơ sở kinh doanh vàng, kiểm tra việc thực hiện định kỳ tự kiểm tra, lưu giữ hồ sơ kiểm tra định kỳ cân.

Kiểm tra sai số của kết quả phép đo với các bước chính: Trường đoàn kiểm tra quyết định chọn số mẫu và lượng hàng hóa, dịch vụ cần đo (phải nằm trong phạm vi thường được đo nhiều nhất cho khách hàng hoặc có khả năng phát hiện sự không phù hợp về sai số của kết quả phép đo so với quy định). Đoàn yêu cầu người của cơ sở được kiểm tra thực hiện phép đo bằng phương tiện của cơ sở. Đoàn sử dụng chuẩn đo lường, phương tiện kỹ thuật để xác định sai số của kết quả phép đo vừa thực hiện.

Xác định giới hạn sai số cho phép của kết quả phép đo: Về phép đo xăng dầu, đối với hoạt động nhập khẩu, sản xuất, pha chế, phân phối, tồn trữ, vận chuyển xăng dầu, sai số kết quả đo lường xăng dầu không được vượt quá 1,5 lần giới hạn sai số cho phép của phương tiện đo hoặc hệ thống đo. Kết quả đo phải được quy đổi về điều kiện nhiệt độ cơ sở là 15°C và áp suất cơ sở là 101325Pa. Đối với hoạt động bán lẻ xăng dầu, sai số kết quả đo không được vượt quá 1,5 lần giới hạn dương của sai số cho phép của

phương tiện đo được sử dụng để bán xăng dầu; kết quả đo được xác định tại điều kiện đo thực tế. Trường hợp thực hiện kiểm tra đặc thù, sai số kết quả đo được xác định sau khi trừ tỷ lệ hao hụt xăng dầu công đoạn xuất tại cửa hàng bán lẻ. Đối với phép đo LPG, giới hạn sai số của kết quả là 1,5 lần giới hạn sai số cho phép khi kiểm tra phương tiện đo hoặc hệ thống đo được sử dụng để thực hiện phép đo đó. Về phép đo khối lượng vàng, giới hạn sai số của kết quả phép đo được quy định tại quyết định 1550/QĐ-BKHCN ngày 25/6/2014. Về phép đo khối lượng hàng hóa tiêu dùng thông thường, lượng thiếu cho phép (giới hạn sai số cho phép) bằng lượng thiếu cho phép đối với lượng của hàng đóng gói sẵn, được quy định tại phụ lục IV ban hành kèm theo thông tư số 21/2014/TT-BKHCN.

Bước tiếp theo là so sánh sai số của kết quả phép đo do đoàn vừa thực hiện với giới hạn sai số cho phép của kết quả phép đo để kết luận về sự phù hợp với yêu cầu luật định.

IV. VỀ KIỂM TRA ĐẶC THÙ

Phương tiện, thiết bị chuyên dùng để kiểm tra đặc thù là ô tô, xe máy có sẵn trên thị trường, được sử dụng phổ biến tại Việt Nam và được hoán cải, nguy trang cho phù hợp với mục đích kiểm tra đặc thù. Bình chứa rời (can, thùng...) hoặc bình chứa lắp trên phương tiện giao thông chuyên dùng để lấy mẫu kiểm tra đặc thù có dung tích lớn hơn nhưng không vượt quá 2 lần lượng xăng dầu cần lấy mẫu. Trước khi tiến hành lấy mẫu xăng dầu để kiểm tra, bình chứa rời phải được tráng ướn bằng xăng dầu để đảm bảo độ chính xác của kết quả.

Bình chuẩn kim loại, ca đồng, bình đồng, ống đồng chia độ của cơ quan thực hiện kiểm tra hoặc của cửa hàng bán lẻ xăng dầu được sử dụng để kiểm tra đặc thù phải: Có thể tích phù hợp với lượng xăng

dầu cần lấy mẫu; đã được kiểm định, hiệu chuẩn; được tráng ướn trước khi đo. Trường hợp chưa trang bị được ô tô, xe máy chuyên dùng để kiểm tra đặc thù, cơ quan kiểm tra chủ động sử dụng bình chứa rời đáp ứng yêu cầu để lấy mẫu.

V. KIỂM TRA NHÀ NƯỚC VỀ ĐO LƯỜNG CỦA UBND CẤP HUYỆN

Địa bàn kiểm tra: Các chợ, trung tâm thương mại, các điểm bán buôn, bán lẻ. Nội dung và cách thức: Kiểm tra sự phù hợp của phương tiện đo với quy định về việc phê duyệt mẫu, kiểm định, hiệu chuẩn; kiểm tra sai số của kết quả đo so với giới hạn sai số cho phép; kiểm tra sự phù hợp của việc ghi lượng của hàng đóng gói sẵn trên nhãn hàng hóa bằng cách quan sát, kiểm tra theo các yêu cầu kỹ thuật đối với lượng của hàng hóa đóng gói sẵn.

VI. KIỂM TRA NHÀ NƯỚC VỀ ĐO LƯỜNG CỦA UBND CẤP XÃ

Địa bàn kiểm tra: Các chợ, trung tâm thương mại, các điểm bán lẻ. Nội dung, cách thức: Chỉ kiểm tra sai số của kết quả phép đo khối lượng hàng hóa tiêu dùng trong thương mại bán lẻ. Số mẫu và lượng hàng hóa, dịch vụ cần đo do trường đoàn quyết định, phải bảo đảm nằm trong phạm vi thường được đo nhiều nhất cho khách hàng hoặc có khả năng phát hiện sự không phù hợp về sai số của kết quả phép đo so với quy định. Đoàn yêu cầu người của cơ sở được kiểm tra thực hiện phép đo với số lượng và giá trị đã chọn ở trên bằng phương tiện đo của cơ sở. Đoàn sử dụng chuẩn đo lường, phương tiện kỹ thuật để xác định sai số của kết quả phép đo này, sau đó xác định giới hạn sai số cho phép của kết quả đo, so sánh sai số của kết quả phép đo do đoàn vừa thực hiện với giới hạn sai số cho phép của kết quả phép đo để kết luận về sự phù hợp với yêu cầu quy định. **NGUỒN: BỘ KH&CN**

Đảm bảo chặt chẽ, minh bạch trong chuyển giao công nghệ

Trong phiên thảo luận hội trường về một số nội dung còn ý kiến khác nhau của dự án Luật Chuyển giao công nghệ (CGCN - sửa đổi) tại kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa XIV, các đại biểu về cơ bản tán thành với báo cáo giải trình, tiếp thu, chỉnh lý dự án luật của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

ĐẠI BIỂU LÊ CÔNG NHƯỜNG - BÌNH ĐỊNH: LUẬT TẠO THUẬN LỢI CHO HOẠT ĐỘNG CGCN

Dự thảo Luật CGCN (sửa đổi) lần này đã hoàn thiện hơn nhiều so với dự thảo trình trong kỳ họp trước. Vì vậy, về cơ bản tôi đồng ý với kết cấu và nội dung dự thảo. Dự thảo có nhiều nội dung mới, tập trung vào hướng thay đổi cơ chế, tạo điều kiện cho hoạt động nghiên cứu, ứng dụng và CGCN, đó là tạo điều kiện cho doanh nghiệp, nhà khoa học và công nghệ (KH&CN) phát triển.

Tôi đồng tình với quy định các hợp đồng CGCN phải đăng ký để cơ quan quản lý nhà nước nắm được thực trạng CGCN, đặc biệt là từ nước ngoài vào. Thực tế tại địa phương, cơ quan quản lý về KH&CN hầu như không nắm được các luồng CGCN, do vậy không có số liệu đầy đủ để đánh giá. Về chế độ báo cáo hợp đồng CGCN, Luật CGCN năm 2006 có quy định, nhưng dự thảo mới không thấy quy định. Đây là nội dung cần đưa vào vì nếu không có chế độ báo cáo thì không biết được hằng năm các cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp tại Việt Nam tiếp nhận công nghệ và triển khai như thế nào, có đúng với nội dung đã đăng ký hay không?

ĐẠI BIỂU LÊ MINH THÔNG - THANH HÓA: PHẢI THẨM ĐỊNH CÔNG NGHỆ ĐƯỢC CHUYỂN GIAO

Tôi thống nhất cao với báo cáo giải trình, tiếp thu, chỉnh lý dự án Luật CGCN. Đến nay dự thảo đã sửa đổi một cách căn bản, tiến bộ hơn

Bộ trưởng Chu Ngọc Anh báo cáo làm rõ một số vấn đề tại phiên họp.

Ảnh: Ngọc Thắng

“Chúng tôi xin tiếp thu các ý kiến để bổ sung chế độ báo cáo, quy định nội dung chuyển tiếp, quy định các căn cứ chấp thuận CGCN đảm bảo tính minh bạch và nghiệp vụ bảo mật.” - Ủy viên Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ KH&CN Chu Ngọc Anh.

nhiều với luật năm 2006 và đã hoàn thành cơ bản các nội dung theo yêu cầu của luật.

Tôi cũng xin góp ý thêm, tại điều 14, khoản 2 có ghi, trong giai đoạn quyết định chủ trương đầu tư theo quy định của Luật Đầu tư, việc thẩm định công nghệ là bắt buộc với những dự án đầu tư: Sử dụng công nghệ hạn chế chuyển giao, có nguy cơ tác động xấu đến môi trường. Trong dự án Luật CGCN (sửa đổi), các điều 10, 11, 12 quy định rõ 3 nhóm công nghệ gồm khuyến khích chuyển giao, hạn chế chuyển giao và cấm chuyển giao. Trong đó, dự án có công nghệ khuyến khích chuyển giao không phải xem xét thẩm định nhưng phải cho ý kiến về công nghệ. Công nghệ đã cấm chuyển giao thì không cần thẩm định, còn công nghệ hạn chế chuyển giao nhất thiết phải được thẩm định. Do vậy, danh mục các nhóm b thực chất là nhóm công nghệ hạn chế chuyển giao nên không phải đưa vào. Điểm b, khoản 2, điều 14, đề nghị Bộ KH&CN tham mưu cho Chính phủ ban hành danh mục chi tiết các nhóm công nghệ nêu trên để dễ tra cứu sau này. Điều 10, 11, 12 chỉ quy định đến nhóm công nghệ, chưa quy định chi tiết.

ĐẠI BIỂU NGUYỄN THỊ LỆ THỦY - BẾN TRE: CẦN QUAN TÂM HƠN VIỆC HỖ TRỢ THƯƠNG MẠI HÓA KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU CỦA DOANH NGHIỆP

Về thúc đẩy thương mại hóa kết quả nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ tại điều 37, tôi thống nhất cao với dự thảo luật là chú trọng thương mại hóa các kết quả nghiên cứu được đầu tư từ ngân sách nhà nước. Tuy nhiên, cũng cần quan tâm thêm đến việc hỗ trợ thương mại hóa các kết quả nghiên cứu khoa học của doanh nghiệp vì những nghiên cứu này thường có tính thực tiễn và ứng dụng cao.

Do đó, cơ quan soạn thảo Luật CGCN (sửa đổi) cần nghiên cứu cải cách thủ tục thành lập, sử dụng, quyết toán thuế đối với các nguồn trích lập quỹ phát triển KH&CN của doanh nghiệp tại điều 36.

Tại điều 35 về các biện pháp áp dụng khi xảy ra vi phạm hợp đồng CGCN, cần bổ sung tham chiếu thêm Luật Sở hữu trí tuệ, Luật Thương mại, Luật Ngoại thương và các luật có liên quan cho tương thích với khoản 3, điều 22.

ĐẠI BIỂU NGUYỄN TRƯỜNG GIANG - ĐẮK NÔNG: CẦN ĐĂNG KÝ CÁC NỘI DUNG CGCN

Việc đăng ký hợp đồng CGCN là một nội dung mới so luật hiện hành, sẽ giúp khắc phục một số thiếu sót hiện nay. Mục đích của việc đăng ký hợp đồng là để kiểm soát về công nghệ được chuyển giao để khắc phục tình trạng biến Việt Nam thành nơi chứa công nghệ lạc hậu, hạn chế CGCN cũ vào Việt Nam.

Tuy nhiên, tôi thấy cần bổ sung điều 31 của dự thảo luật. Ví dụ, nếu việc đăng ký CGCN được thẩm định trên cơ sở hợp đồng thì làm sao chúng ta biết trình độ công nghệ chuyển giao như thế nào để cấp giấy chứng nhận đăng ký chuyển giao hay từ chối cấp. Hơn nữa, việc xác định rõ trách nhiệm, thẩm quyền của các bên trong trường hợp phát hiện công nghệ lạc hậu gây ô nhiễm môi trường khi đăng ký hợp đồng cũng cần được làm rõ trong luật. Trong trường hợp cơ quan quản lý nhà nước từ chối cấp đăng ký khi hai bên đã giao kết hợp đồng thì việc xử lý hậu quả của hợp đồng CGCN như thế nào cũng cần được tính đến.

PHƯƠNG NGUYỄN (Ghi)

Tiến sỹ Trần Quang Huy

MINH NHẬT

Từng tự ti dẫn đến trầm cảm, từng nghe thấy giảng bằng tiếng Anh như vẹt nghe sấm, sau hơn 10 năm, tiến sỹ (TS) Trần Quang Huy - phụ trách nghiên cứu về nano y sinh, Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương - đã “lột xác” hoàn toàn, trở thành Chủ tịch Viện Hàn lâm trẻ Việt Nam (Vietnam Young Academy - VYA). Ông cho biết, sự thay đổi đó có được nhờ sự giúp đỡ của 3 người thầy vô hình.

BƯỚC QUA RANH GIỚI CỦA CHÍNH MÌNH

Tiếp tôi tại phòng thí nghiệm Siêu cấu trúc nằm trong dãy nhà cổ kính kiểu Pháp của Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương, TS Trần Quang Huy khoe: “Ngày mai tôi phải bay sang Scotland dự hội nghị của Viện Hàn lâm Khoa học trẻ toàn cầu (Global Young Academy - GYA). Đây là lần thứ ba tôi nộp đơn ứng tuyển vào tổ chức này với sự động viên rất lớn của Giáo sư (GS) Nguyễn Thị Kim Thanh - Đại học London, sau 2 lần thất bại vào năm 2013 và 2014”.

TS Huy là đại diện duy nhất của Việt Nam được bầu vào GYA năm 2017, cùng 39 người khác được bầu từ 270 ứng viên thuộc 83 quốc gia. Để được chọn, ngoài thành tựu nghiên cứu, nhà khoa học phải có đóng góp xã hội cho sự phát triển khoa học nước mình. Với TS Huy, đó là việc hỗ trợ các bạn trẻ viết và xuất bản công trình khoa học trên tạp chí, hay mời các nhà khoa học uy tín, người có kinh nghiệm xuất bản công trình công bố quốc tế giảng cho họ cách viết bài báo...

Nhận ra về thách thức của tôi về cách thu xếp cả núi việc từ quản lý VYA, nghiên cứu đến hỗ trợ thể hệ trẻ trong quỹ thời gian hữu hạn, TS Huy cười “thú nhận” ông cũng chẳng có cách nào mới mẻ hơn là bớt xen thời gian nghỉ ngơi: “Tôi thường làm việc đến 2h sáng, bởi đó là lúc có thể trao đổi bằng Skype với các nhà khoa học ở các nước khác nhau. Có những hôm tôi viết từ 23h đến 14h hôm sau, liên tục 13 tiếng đồng hồ. Cái giá tôi phải trả là già nhanh hơn”.

Trò chuyện cùng TS Huy, khó hình dung rằng hơn 20 năm trước, đây là cậu bé nhút nhát, tự ti. Ông tự bạch: “Từ bé, tôi đã là người hướng nội. Cả khi học đại học hay đã đi làm, tôi vẫn luôn sống khép kín, ít giao lưu. Năm 2003, tôi thấy cơ thể suy

nhược nhưng đi khám mãi không tìm ra bệnh. Trí nhớ sa sút nghiêm trọng, lại hay suy nghĩ vẩn vơ. Mọi người bảo do tôi ít ngủ nên thế, nhưng sau tôi nhận ra mình bị trầm cảm và xác định không ai có thể cứu được mình ngoài chính mình”.

Cách tự chữa trầm cảm của TS Huy là thiền, cố gắng tĩnh tâm, “cho mọi thứ về hưu” trước khi đi ngủ. Ông mất hơn một năm để trở về trạng thái cân bằng và trúng tuyển khóa học 4 tuần ở Hồng Kông một năm sau đó. “Sự kiện này là bước ngoặt lớn đối với tôi, bởi từ đó tôi đã bước ra ngoài thế giới” - ông tâm sự - “Tiếng Anh khi đó với tôi là một trở ngại lớn. Tuần đầu tiên nghe thấy giảng như vẹt nghe sấm, tuần thứ hai tôi mới bắt ra được một chút và đến tuần thứ tư, tôi được cử là đại diện nhóm trình bày trước khóa học. Phát biểu xong, tôi như trút được gánh nặng, người lâng lâng. Tuy nói tiếng Anh không sôi nhưng lúc đó nếu không phát biểu, tôi sẽ đánh mất cơ hội góp tiếng nói trong hội thảo đó và không có lần thứ hai, thứ ba sau này. Nếu không dám bước qua ranh giới của sự tự ti thì không bao giờ vượt qua được chính mình”.

Ông kể thêm: “Nhiều bạn học bảo, ngày trước tôi hiền hiền, ăn mặc chần chu, đi rồi lại về lặng lẽ như một cái bóng; và họ không hiểu sao tôi lại thay đổi như thế, giống như hai con người khác nhau vậy”.

“BÁI SƯ” VỚI... SÁCH, INTERNET VÀ DIỄN ĐÀN

TS Huy tâm sự, có 3 người thầy vô hình đã tác động mạnh mẽ tạo nên sự lột xác của ông, đó là sách, Internet và diễn đàn: “Tôi học được rất nhiều từ sách và phải trả học phí nhiều nhất cho ông thầy vô hình đầu tiên này. “Thầy” đã giúp tôi thay đổi nhân sinh quan để sống tích cực hơn. Tôi thường dành 4-5 tiếng mỗi cuối tuần ở các hiệu sách phố Đình

Tiến sỹ Trần Quang Huy (ngoài cùng bên trái) thảo luận nhóm với các thành viên GYA tại phiên họp GYA tháng 5/2017, Aviemore, Scotland.

Lễ và chọn trong số sách được giảm giá 20-30% - chủ yếu là sách về khoa học, triết học và kỹ năng sống”.

Về người thầy vô hình thứ hai, TS Huy kể: “Từ xưa tôi đã có ham muốn đọc các bài báo khoa học, đặc biệt là trên các tạp chí quốc tế. Đọc bằng cách nào? Chỉ có cách duy nhất là qua Internet”. Ông luôn duy trì tài khoản truy cập các bài báo quốc tế với mức phí 500.000 đồng/năm. “Mọi người bảo tôi có thể có tài khoản khi làm phản biện cho các tạp chí quốc tế, nhưng tôi nghĩ số tiền 500.000 đồng/năm không nhiều trong khi mình có thể truy cập được nguồn dữ liệu khoa học khổng lồ, tập hợp được những công bố mới nhất hoặc có thể viết bài tổng quan (review) cho các tạp chí

“Tôi hướng dẫn Huy làm đồ án cao học rồi luận án tiến sỹ trong 6 năm. Ấn tượng về Huy trong tôi là người làm khoa học nghiêm túc và chuyên nghiệp. Ở Việt Nam, với một luận án tiến sỹ, không nhiều người có đến 3-4 bài công bố ISI như Huy. Nhiều bài báo của Huy được đăng trên các tạp chí có chỉ số ảnh hưởng rất lớn” - PGS-TS Mai Anh Tuấn - Viện ITIMS.

và 3 người thầy vô hình

Ảnh: V. Linh

lớn” - TS Huy chia sẻ.

GS-TS Phạm Ngọc Đình - nguyên Phó Viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương - đánh giá: “TS Huy tiếp cận với công nghệ thông tin rất sớm và đạt trình độ tốt. Huy giỏi tận dụng công nghệ thông tin trong lĩnh vực chuyên môn của mình. Có lẽ một phần nhờ vậy mà ở tuổi gần 40, Huy đã có rất nhiều bài báo khoa

học, nhiều bài đăng trên các tạp chí thuộc danh mục ISI, Scopus”.

Với người thầy vô hình thứ ba - “thầy” diễn đàn, TS Huy dí dỏm: “Với ông thầy này, tôi không phải trả học phí nhưng lại học được rất nhiều bởi khi tham gia các diễn đàn khoa học, mình được tương tác và học hỏi nhiều từ những người giỏi hơn mình”. Bởi vậy, năm 2012, từ ý tưởng

của GS Kim Thanh, TS Huy cùng các cộng sự đã xúc tiến thành lập Viện VYA - diễn đàn dành cho các nhà khoa học trẻ người Việt trên toàn thế giới. “Khi tham gia VYA, các nhà khoa học trẻ được giao lưu với cộng đồng khoa học không chỉ ở Việt Nam mà cả toàn cầu, sẽ có tầm nhìn để phát triển sự nghiệp khoa học. VYA cũng là nơi họ có thể tìm thông tin về các quỹ tài trợ, chương trình học bổng...” - TS Huy say sưa nói.

“Dream big - Hãy mơ giấc mơ lớn” là câu nói mà TS Huy nhắc lại nhiều lần trong cuộc trò chuyện. Ông bày tỏ: “Tôi muốn nhắn nhủ các bạn trẻ, các nhà khoa học trẻ hãy làm hết khả năng trong lĩnh vực của mình, trong ước mơ của mình và kết quả như thế nào hãy để tương lai quyết định”. ♦

TS Trần Quang Huy sinh năm 1978 tại Ninh Bình. Ông là chuyên gia về lĩnh vực hiển vi, vi phân tích và nano y sinh. Cho đến nay, TS Huy đã có trên 50 bài báo công bố quốc tế trên các tạp chí khoa học thuộc danh mục ISI, nhiều công trình có chỉ số ảnh hưởng và trích dẫn cao (trong đó có công trình được trích dẫn hơn 250 lần sau 3 năm công bố). Ngoài hoạt động nghiên cứu, TS Huy còn tham gia thỉnh giảng và hướng dẫn nghiên cứu sinh, học viên cao học tại một số trường đại học Việt Nam.

TIẾP THỊ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC VIỆT NAM BẰNG BÀI BÁO

Ngay từ năm 2008, TS Trần Quang Huy đã chế tạo ra dòng sản phẩm rửa tay khô bằng công nghệ nano có khả năng diệt bào tử và vi khuẩn gây bệnh. Gần đây, ông cũng đã phát triển thành công công nghệ đơn giản có thể sản xuất mỗi ngày hàng trăm lít nano bạc sạch. Tuy nhiên, ông gặp khó khăn khi tiếp thị kết quả nghiên cứu của mình cho một số doanh nghiệp Việt. “Lúc đó tôi nghĩ, mình cần phải công bố nghiên cứu này ra thế giới, biết đâu ở một nơi nào đó, một người nào đó vô tình đọc được bài báo và có thể áp dụng được” - TS Huy nói về quyết định công bố kết quả nghiên cứu lên tạp chí khoa học lần đầu tiên của mình. Và từ đó về sau, viết bài báo để công bố kết quả nghiên cứu trên các tạp chí khoa học là một phần tất yếu trong hoạt động khoa học của ông.

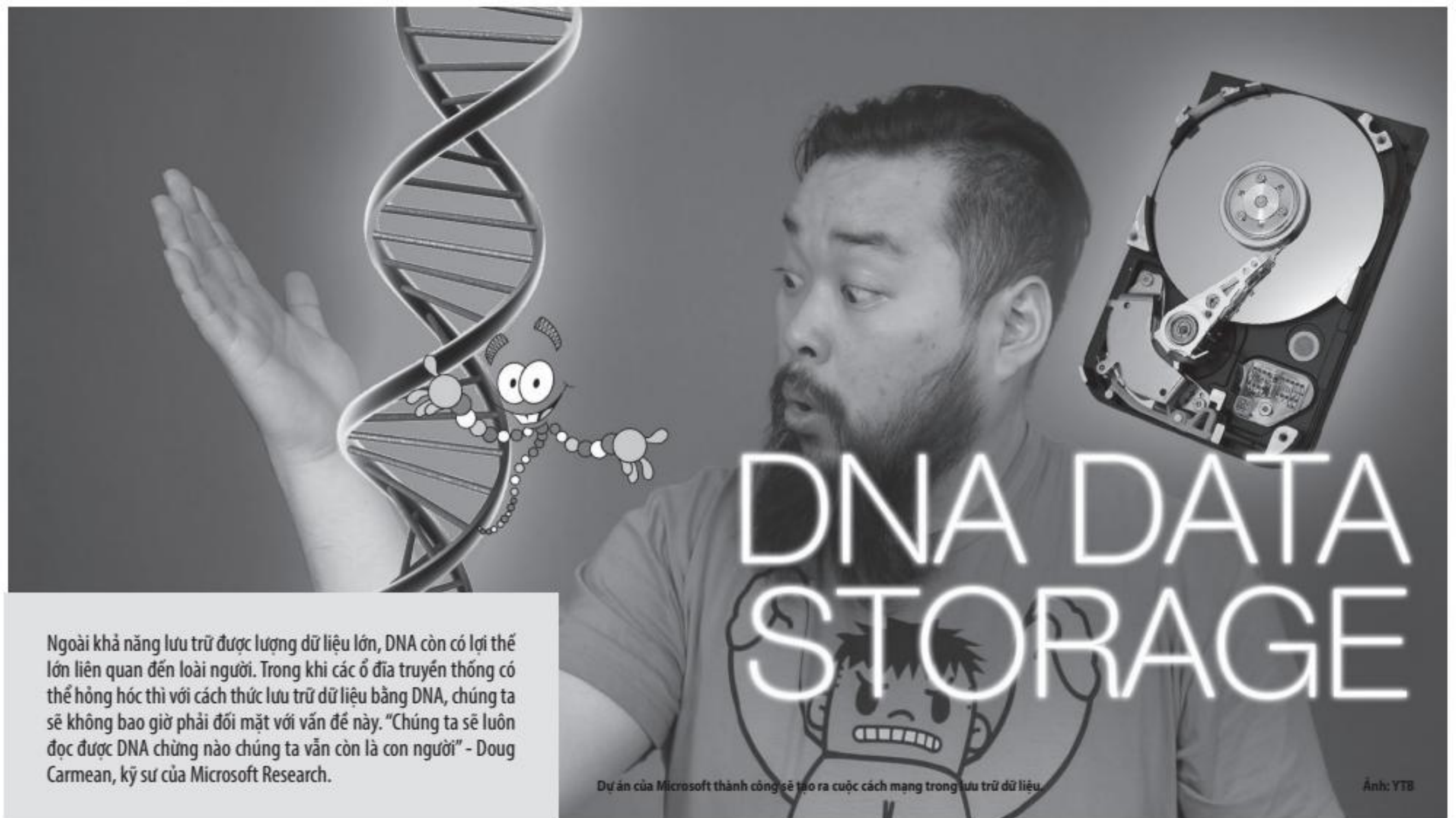
Từ kinh nghiệm bản thân, TS Huy luôn khuyến khích giới trẻ làm khoa học tích cực công bố các bài báo quốc tế. Ông bày tỏ: “Hiện nhiều nhà khoa học trẻ làm nghiên cứu xong không công bố quốc tế. Nếu không công bố, làm sao thế giới biết Việt Nam có những nghiên cứu như vậy. Tôi muốn truyền cảm hứng để các nhà khoa học trẻ nhận thức rằng, công bố quốc tế các kết quả nghiên cứu không chỉ làm lợi cho mình, mà còn là nghĩa vụ và trách nhiệm của người làm khoa học. Mặt khác, nếu không công bố quốc tế, khả năng đọc và cập nhật kiến thức, thu thập và phân tích dữ liệu, viết bài và tương tác với các nhà khoa học khác sẽ ngày càng hạn chế”.

Hiện là Phó Tổng biên tập Tạp chí Y học dự phòng, TS Huy mong muốn xây dựng tạp chí đạt chuẩn quốc tế. “Trong lĩnh vực y sinh, gần như chưa có tạp chí nào của Việt Nam đạt đến tiêu chuẩn ISI và tôi đang hướng tạp chí mình đến tiêu chuẩn đó”. Ngoài việc viết báo, TS Huy cũng coi trọng việc xuất bản sách để các kiến thức khoa học đến được với nhiều người hơn. Cuốn “Atlas virút gây bệnh cho người” mà ông và các đồng nghiệp xuất bản năm 2008 là sách chuyên khảo đầu tiên và đến nay vẫn là duy nhất ở Việt Nam mô tả chi tiết quá trình xâm nhập và nhân lên của virút gây bệnh trên tế bào sống bằng những mô hình và hình ảnh thu được qua kính hiển vi điện tử. Cuốn sách hiện được sử dụng tại hầu hết các trường đại học liên quan đến y sinh học ở Việt Nam. **NGUYỄN NAM**

Sản phẩm nước rửa tay khô do tiến sĩ Trần Quang Huy nghiên cứu và chế tạo năm 2015.

Ảnh: Việt Linh

Ngoài khả năng lưu trữ được lượng dữ liệu lớn, DNA còn có lợi thế lớn liên quan đến loài người. Trong khi các ổ đĩa truyền thống có thể hỏng hóc thì với cách thức lưu trữ dữ liệu bằng DNA, chúng ta sẽ không bao giờ phải đối mặt với vấn đề này. “Chúng ta sẽ luôn đọc được DNA chừng nào chúng ta vẫn còn là con người” - Doug Carmean, kỹ sư của Microsoft Research.

Dự án của Microsoft thành công sẽ tạo ra cuộc cách mạng trong lưu trữ dữ liệu.

Ảnh: YTB

Microsoft sẽ lưu trữ dữ liệu bằng DNA vào năm 2020

Nhiều đại gia công nghệ cho rằng công nghệ sinh học có thể giúp giải quyết vấn đề lưu trữ dữ liệu vốn đang khiến họ ngày càng đau đầu. Microsoft đang đi đầu và với những thành tựu đã có trong thời gian qua, hãng này kỳ vọng sẽ đưa phương thức lưu trữ DNA vào ứng dụng cuối thập kỷ này.

THÁCH THỨC VỀ LƯU TRỮ DỮ LIỆU

Sự phát triển công nghệ đã liên tiếp cho ra đời những trải nghiệm ngày càng tuyệt vời như phim HD, ảnh chất lượng cao. Mặt trái của nó là kho dữ liệu phình lên khủng khiếp, khối lượng thông tin tăng theo cấp số mũ khiến việc lưu trữ trở thành nan giải. Các ông lớn công nghệ như Google, Facebook, Apple, các chính phủ và tổ chức quốc tế lớn đang phải bỏ ra khoản đầu tư khổng lồ để giải quyết vấn đề này. Tuy nhiên, theo Victor Zhironov - nhà khoa học về bán dẫn, nỗ lực nhằm thu nhỏ bộ nhớ máy tính đã đạt tới giới hạn vật lý.

Một trong những hướng “sáng”

nhất được các đại gia công nghệ quan tâm là lưu trữ dữ liệu bằng DNA. Google, Microsoft và một số công ty lớn đang nghiên cứu cách lưu trữ video, hình ảnh hoặc các tài liệu có giá trị trong cùng một phân tử mà gene của chúng ta tạo ra.

Nghe thì có vẻ vô lý bởi công nghệ thông tin và sinh học tưởng như không hề liên quan đến nhau, nhưng thực tế DNA lại chính là môi trường lưu trữ lý tưởng, có thể lưu trữ dữ liệu với mật độ không thể tin nổi. “DNA là môi trường lưu trữ lớn nhất được biết đến từ trước đến nay trong vũ trụ - dựa theo các luật vật lý. DNA có thể lưu được 1 tỷ bytes trong một mét khối. Đó là lý do tại sao mọi người đều đang chú tâm đến lĩnh vực này” - Zhironov nói.

THAM VỌNG CỦA MICROSOFT

Năm ngoái, Microsoft công bố họ đã lưu trữ được một con số kỷ lục là 200 megabyte dữ liệu trong dài DNA, bao gồm một video âm nhạc. Lượng dữ liệu đó được lưu trong khối vật chất chỉ bằng một phần nhỏ của giọt chất lỏng.

Đây là một phần dự án nghiên cứu cách lưu phim, tài liệu trong DNA của Microsoft. Tham vọng của hãng là phát triển một cách thức lưu trữ mới thay thế các ổ đĩa truyền thống - các nhà nghiên cứu tại tập đoàn công nghệ của Mỹ này cho hay. Mới đây nhất, hãng tuyên bố mục tiêu xây dựng thành công một hệ thống như vậy trong vài năm

tới. “Chúng tôi muốn tạo ra một hệ thống lưu trữ hoạt động dựa trên DNA tại một trung tâm dữ liệu vào cuối thập kỷ này” - Trung tâm nghiên cứu Microsoft Research cho biết.

Với công nghệ lưu trữ bằng DNA, các mã nhị phân 1 và 0 của máy tính được chuyển sang hệ mã di truyền A, C, T và G rồi dựng lại file dữ liệu bằng cách tạo một phân tử DNA chứa các mã cấp thấp này. Tuy nhiên - theo các kỹ sư Microsoft, việc sản xuất DNA bằng phương pháp hóa học cũng như việc chuyển các bit số thành mã DNA đang là vấn đề nan giải do quá tốn kém. Trong dự án thử nghiệm, Microsoft đã sử dụng tới 13.448.372 DNA với mức chi phí khoảng 800.000USD.

Yaniv Erlich - Giáo sư của Đại học Columbia, người đầu năm nay đã đưa ra một cách tiếp cận mới đối với lưu trữ dữ liệu DNA - cho biết: “Vấn đề chính trong lưu trữ DNA là chi phí. Theo công bố của Microsoft, tôi chưa thấy tiến bộ nào trong vấn đề

này, nhưng có lẽ họ đã có thành tựu mà chưa hé lộ”.

Microsoft cho hay, chi phí lưu trữ DNA cần giảm tới mức 10.000USD mới có thể được chấp nhận rộng rãi. Mặc dù nhiều chuyên gia cho rằng đây là điều bất khả thi, nhưng Microsoft không nghĩ như vậy.

Việc tự động hóa quá trình tải dữ liệu số vào DNA cũng sẽ rất quan trọng. Hiện tốc độ di chuyển dữ liệu vào DNA chỉ là 400 byte/giây. Microsoft cho biết cần phải tăng tốc lên mức đến 100 megabyte/giây để có thể đọc dữ liệu dễ dàng hơn. Hiện bộ nhớ DNA có tốc độ truy cập ít mang tính tức thời hơn so với ổ cứng hoặc ổ đĩa từ thông thường.

Không chỉ dồn lực tự thân nghiên cứu, Microsoft còn hợp tác với nhiều công ty đi đầu trong lĩnh vực này. Một trong số đó là Twist Bioscience - nhà sản xuất DNA tại San Francisco.

NGỌC HOAN (Theo Technologyreview)

Nội dung là vua, công nghệ là nữ hoàng

Qua mấy trăm năm tồn tại và phát triển của báo chí, “nội dung là vua” là một chân lý luôn đúng, ngay cả trong thời công nghệ hiện nay. Tuy nhiên, trong thời cách mạng 4.0 có thêm một chân lý mới: “Công nghệ là nữ hoàng”.

Có một thực tế là các tập đoàn công nghệ đang chuyển mình thành các tập đoàn công nghệ - truyền thông, như trường hợp của Facebook, Snapchat, Apple... Trong khi đó, các cơ quan báo chí hùng mạnh cũng đang chuyển mình thành các tập đoàn truyền thông - công nghệ. Ví dụ rõ ràng nhất là Washington Post kể từ khi thuộc về sở hữu của ông chủ Amazon Jeff Bezos đã phát triển vô cùng mạnh mẽ. Mô hình này cũng diễn ra tại nhiều tờ báo lớn ở Đức, Pháp, Nhật Bản, Hàn Quốc. Không có sự hỗ trợ của công nghệ, một tờ báo lớn có thể thua kém một blogger cá nhân về mức độ lan tỏa.

Cách đây khoảng 10 năm, dù Internet đã khá phát triển, cách làm báo vẫn tương đối đơn giản; nhưng sự phát triển của những công nghệ truyền thông mới - cả về thiết bị phần cứng và phần mềm, đặc biệt là mạng xã hội - đã dẫn đến rất nhiều thay đổi. Nhiều chiến lược giữ chân độc giả ra đời, từ web-first cho đến mobile-first rồi social-first. Và đến giờ, công nghệ thay đổi nhanh đến mức báo chí không còn biết nền tảng nào là quan trọng nhất. Các tòa soạn đã quay về với chiến lược lấy độc giả làm trọng tâm - audience-first. Trong mỗi tòa soạn, vai trò của nhân viên công nghệ ngày càng quan trọng. Tỷ lệ trung bình hiện nay trên thế giới là cứ 8 nhà báo phải có một nhân viên lập trình làm việc cùng (chứ không phải là bộ phận công nghệ riêng). Ở một số tờ báo lớn, tỷ lệ này thậm chí là 4:1.

Với nhà báo, quy trình tác nghiệp đã thay đổi. Một nhà báo giỏi không thể chỉ biết viết bài, chụp hình gửi về tòa soạn mà phải biết kết hợp nhiều công đoạn để sản phẩm xuất hiện trên trang báo hay mạng xã hội... có hình hài phù hợp. Nhiều trường hợp, nhà báo phải đa nhiệm - biết làm đủ mọi chức năng như có kiến thức cơ bản về lập trình - điều mà họ không bao giờ được học trong trường báo chí; biết cách làm báo qua thiết bị di động (mobile journalism), bằng các phương tiện truyền thông xã hội (social journalism) và làm báo chỉ dữ liệu (data journalism).

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 mà chúng ta đang nói đến là xu hướng tự động hóa và trao đổi dữ liệu trên quy mô lớn trong các công nghệ chế tạo. Báo chí là cách thức làm nội dung sáng tạo, đa phần tạo ra sản phẩm đơn chiếc, nhưng không nằm ngoài xu hướng này. Đã có rất nhiều công nghệ mới ra đời dành cho lĩnh vực báo chí như công nghệ viết tin tự động, máy tự học có thể sản xuất những nội dung đơn giản với tốc độ nhanh, tạo ra nhiều phiên bản khác nhau cho nhiều đối tượng. Công nghệ sẽ hỗ trợ các nhà báo rất nhiều từ khâu thu thập thông tin, phân tích dữ liệu cho đến sản xuất nội dung và phân phối sau đó. Dự đoán, sẽ xuất hiện cả công nghệ giúp biến suy nghĩ của nhà báo thành nội dung văn bản chứ không cần phải gõ trên máy tính hay điện thoại, hoặc máy ảnh và máy quay video được tích hợp trên vòng tay...

Nhưng trong báo chí, máy móc sẽ không thể thay thế con người. Ít nhất trong tương lai gần, những nhà báo bằng xương bằng thịt vẫn đóng vai trò quan trọng trong việc mang đến cho độc giả những thông tin trung thực, công bằng và cân bằng.

NHÀ BÁO LÊ QUỐC MINH

CÙNG CHUYÊN ĐỀ:

Làm báo thời cách mạng công nghiệp 4.0: Công nghệ phải như người tình - thấu hiểu và làm độc giả “sướng” (xem trang 12-13)

PGS-TS Lê Bộ Lĩnh - Phó Tổng thư ký của Quốc hội - chia sẻ quan điểm về việc làm báo trong thời cách mạng 4.0 (xem trang 14)

Các nhà báo nói về việc tránh sập bẫy thông tin trên mạng xã hội (xem trang 10-11)

Robot thay thế một phần công việc của nhà báo là điều sắp xảy ra. Vấn đề là ai sẽ chịu trách nhiệm về sai sót hay hậu quả nặng nề mà sản phẩm báo chí do robot tạo ra? (xem trang 15)

Trong tương lai, báo in sẽ biết tương tác với độc giả, có hình ảnh động như tờ Nhật báo Tiên tri trong phim Harry Potter (xem trang 16)

Làm báo một cách khoa học để tránh “bầy” thông tin

NHÓM PV (Ghi)

Mạng xã hội vừa là đối thủ cạnh tranh về tốc độ thông tin, vừa là một nguồn tin của báo chí chính thống - đó là điều nhiều nhà báo thừa nhận khi nói về công việc của mình trong thời đại bùng nổ kết nối trên mạng. Vậy làm thế nào để báo chí vẫn giữ được vai trò không thể thay thế của mình, tránh tai nạn từ các thông tin giả trên mạng - điều vẫn xảy ra đâu đó? Dưới đây là chia sẻ của một số nhà báo với Khoa học và Phát triển.

NHÀ BÁO TRẦN ANH TÚ - Trưởng ban Điện tử, Báo Đại Đoàn Kết:

THÔNG TIN TRÊN BÁO LUÔN ĐƯỢC TIN CẬY HƠN MẠNG XÃ HỘI

Một mẫu tin, bài viết trên báo chí vẫn được tin cậy hơn bài viết trên các trang mạng xã hội - trừ khi là hot Facebooker. Mỗi nhà báo phải được vun trồng và phát triển hơn bằng việc kể những câu chuyện đáng tin cậy.

Nếu các nhà báo bị phụ thuộc vào Facebook, làm báo trên Facebook thì sẽ rất dễ bị sai thông tin. Câu chuyện về giàn siêu xe gần biển xanh của Cần Thơ thực ra là xe mô hình là một ví dụ kinh điển. Tin, bài nếu không qua hệ thống kiểm duyệt, không kiểm tra chéo cũng giống như lấy tin trên Facebook mà thôi. Việc đưa những thông tin không chính xác sẽ làm độc giả mất đi niềm tin và họ lại tìm tới Facebook.

Thực tế, chúng tôi vẫn thu thập thông tin từ các Fanpage hay group nổi tiếng rồi phát triển thành các đề tài báo chí. Bởi, nhiều câu chuyện ở đó luôn cần người đi tìm lời giải để đưa tới độc giả.

ÔNG PHAN DŨNG - cộng tác viên mục Góc nhìn, Báo Vnexpress:

XỬ LÝ THÔNG TIN TỪ MẠNG XÃ HỘI - VẤN ĐỀ NẪM Ở TRÁI TIM VÀ BỘ NÃO

Theo tôi, khi một người làm báo lấy nguồn tin từ mạng xã hội thì vấn đề của nó không nằm ở bản chất của thông tin mà nằm ở trái tim và bộ não của họ. Trái tim mách bảo họ đưa thông tin hướng thiện và tốt cho cộng đồng; còn bộ não được dùng để phân tích, lọc ra tính đúng - sai của thông tin và soi xét xem nên xử lý như thế nào cho hợp lý nhất.

Có thể nhắc đến câu chuyện gần đây nhất về nạn ấu dâm và xâm hại tình dục trẻ em ở Việt Nam. Bản thân tôi viết rất nhiều bài về diễn viên hài Minh Béo - người từng bị xử về tội ấu dâm ở Mỹ. Tuy nhiên, trước thông tin một thầy giáo bị tố có hành vi xâm hại tình dục trẻ em, tôi không đã động gì đến việc chia sẻ thông tin này trên mạng xã hội. Bản thân tôi thường chỉ làm những việc mình đã hiểu rõ và xác minh được tính đúng - sai. Và khi có thông tin chính thức thầy giáo đó bị oan, tôi biết rằng mình đã đúng về cách ứng xử với những thông tin tràn lan trên mạng xã hội.

PHÓNG VIÊN TRƯỜNG PHONG - Báo Tiền Phong:

MẠNG XÃ HỘI XUẤT HIỆN NHIỀU THÔNG TIN GIẢ

Với hàng tá ưu điểm, mạng xã hội đang gây ra sức ép lớn cho báo chí. Tuy nhiên, thông tin từ mạng xã hội cũng có nhiều nhược điểm như chưa chuẩn xác và có thể còn nhiều ý đồ đằng sau. Ví dụ, với sự việc liên quan đến một vụ tai nạn giao thông trên đường, một người tình cờ đi qua chụp một bức ảnh, viết vài ba câu đưa lên mạng là đủ. Những người thích “đếm like” có thể sẽ thêm vài chi tiết lâm li, bi đát, gây sốc, làm thay đổi bản chất sự việc. Rồi thông tin vụ tai nạn đó được biến tấu qua hàng trăm, hàng nghìn lần khác, với trăm ngàn ý kiến bình luận khác nhau. Đến lúc đó, câu chuyện đã đi rất xa... Không phải ngẫu nhiên mà thời gian gần đây xuất hiện rất nhiều fake news (tin tức giả) trên mạng xã hội.

Dù có bào chữa thế nào thì báo chí chính thống đã phải nhường bước về độ nhanh nhạy thông tin trước mạng xã hội. Nhà báo, nếu tác nghiệp một cách dễ dãi, phụ thuộc quá nhiều vào nguồn tin trên mạng xã hội sẽ vô tình tiếp tay cho tin tức giả lan tràn, đánh mất niềm tin của bạn đọc vào báo chí. Báo chí với đặc trưng riêng vẫn nắm giữ sứ mệnh đặc biệt quan trọng là thông tin chính xác, khách quan về sự việc. Nếu biết tận dụng sức mạnh của mạng xã hội, với bản lĩnh vững vàng, có tình yêu và giữ vững đạo đức nghề nghiệp, các nhà báo và tờ báo chân chính vẫn thu hút và chiếm được niềm tin của bạn đọc.

học trên mạng xã hội

NHÀ BÁO NGUYỄN ĐỨC LONG - Phó trưởng ban Chuyên đề, Báo Sinh viên Việt Nam:

CHẠM LẠI MỘT CHÚT ĐỂ KIỂM CHỨNG THÔNG TIN

Ở thời đại của mạng xã hội như hiện nay, bất cứ ai cũng có thể trở thành "nhà báo" trên Facebook. Trong khi đó, các nhà báo thường "đói" thông tin và mạng xã hội đã trở thành cái bẫy đối với họ. Vì thế, khi sử dụng mạng xã hội như một nguồn tin, điều bắt buộc đối với các nhà báo là họ phải thẩm định tính chính xác của thông tin kỹ càng rồi mới cung cấp đến độc giả.

Trong trường hợp nhận được nguồn thông tin trên Facebook, chắc chắn tôi sẽ tìm về nguồn đã phát ra nó để xác minh. Thực tế, cuộc đua về tốc độ giữa các báo vẫn diễn ra rất khốc liệt, nhưng chúng ta dù muốn hay không cũng nên chậm lại một phút để kiểm tra tính chính xác của thông tin.

Đã có không ít trường hợp đáng tiếc xảy ra. Sự kiện mới nhất là khi trên trang Otofun, một người cung cấp hình ảnh chụp giàn ô tô mô hình để dưới gầm giường, một số báo vì thiếu bước kiểm chứng đã vội vàng đưa tin về "hàng loạt siêu xe Ferrari, Bentley, Lamborghini... gần biển xanh của Cần Thơ, đậu trong một tầng hầm", dẫn đến bị phạt. Đây là câu chuyện điển hình của nhiều người làm báo hiện nay, đòi hỏi chúng ta phải cẩn trọng để không dính bẫy thông tin trên mạng xã hội. Là người kiểm duyệt bài viết lên trang, với những thông tin được phóng viên đưa lên, nếu họ chỉ có thể cung cấp một nguồn tin duy nhất từ Facebook, tôi sẽ từ chối duyệt bài, dù đó là thông tin gì.

NHÀ BÁO VĨNH KHANG - thực sỹ báo chí Fullbright:

VIỆC XỬ LÝ THÔNG TIN TRÊN MẠNG XÃ HỘI PHỤ THUỘC VÀO TIÊU CHÍ CỦA TỪNG TỜ BÁO

Bản chất cốt lõi của thông tin trên báo chí là kênh chính thức đưa ra thông tin (official organization). Còn với thông tin các trang cộng đồng (community builder), việc xác minh nó có thật hay không là nhiệm vụ của nhà báo.

Thực tế, việc lấy thông tin từ mạng xã hội và xử lý như thế nào phụ thuộc vào tiêu chí của từng tờ báo. Một số trang sử dụng các cụm từ như "có lẽ xảy ra", "thông tin từ mạng xã hội" kèm theo thông tin lấy từ Facebook nhưng VnExpress lại không làm thế. Chuyện này cũng xảy ra tương tự ở Mỹ. Ví dụ, tờ Cosmos luôn đăng tải các thông tin lấy từ mạng xã hội cùng những dự đoán về tương lai, nhưng New York Times lại không làm chuyện đó. Và sau khi đưa thông tin từ mạng xã hội, đương nhiên, các báo vẫn phải tiếp tục theo đuổi việc xác minh thông tin. Rõ ràng hiện nay, với điện thoại và tài khoản trên mạng xã hội, nhà báo hoàn toàn có thể tự mình kiểm chứng thông tin.

Ví dụ như khi đi học ở Mỹ, tôi được giao nhiệm vụ tổng hợp mọi hoạt động của nhóm hacker Anonymous tấn công IS trên mạng Twitter để đưa tới độc giả. Nhóm hacker Anonymous vốn có rất nhiều thành viên, mỗi thành viên lại có trang riêng, còn chưa kể các fake-account (tài khoản giả). Vì thế mỗi khi có thông tin mới, ngoài việc kiểm tra thông tin của chính tài khoản đó, tôi trực tiếp inbox (chat) với họ để hỏi về thông tin này và dự định sẽ thực hiện thế nào.

THS HÀ HỒNG - Trưởng ban Khoa giáo, Báo Nhân Dân:

NHÀ BÁO KHÔNG CÓ LẬP TRƯỜNG SẼ CÙNG MỘT GIỌNG ĐIỀU "GOOGLE CHO BIẾT"

Sự lan tỏa cuộc cách mạng 4.0 đến là điều mơ ước, là hạnh phúc của người làm báo khi được làm báo trong thời kỳ công nghệ, khi mà tất cả thông tin trên thế giới có thể được tìm thấy ở ngay trên máy tính, laptop, điện thoại thông minh. Trước đây, người viết - nhất là viết về khoa học chuyên ngành - khi muốn tìm hiểu thông tin phải tìm đến thư viện cố định, thì nay có thể tìm thấy chúng trên các "thư viện ảo". Nhà báo chỉ cần có từ khóa, thông tin gốc để kiểm chứng thì việc thao tác tìm kiếm từ thư viện ảo sẽ vô cùng thuận tiện. Xưa, một nhà báo viết về khoa học công nghệ thường chỉ thông thạo một lĩnh vực, nếu phải chuyển sang mảng khác sẽ mất một thời gian dài để tìm hiểu. Nhưng nay, với thế mạnh của công nghệ, phóng viên có thể viết được nhiều lĩnh vực do cơ hội tiếp cận với thông tin thuận lợi hơn.

Nhưng chính sự thuận lợi ấy lại đòi hỏi "cái tôi" của tác giả thể hiện rõ hơn. "Cái tôi" ở đây là chính kiến mà bấy lâu nay nhiều người coi nhẹ, chỉ nêu vấn đề mà chưa phân tích sự đúng - sai về bản chất thông tin, nhiều khi còn ồm ồm về bản chất để câu view. Trong bối cảnh đó, một nhà báo để xây dựng được uy tín, đẳng cấp của mình cần rèn cách làm việc nghiêm túc. Khi tham khảo thông tin khoa học, công nghệ trên Internet, vẫn cần kiểm tra thông tin thông qua các chuyên gia đầu ngành. Việc kiểm chứng này sẽ phụ thuộc vào trình độ của từng phóng viên, sự cẩn trọng của mỗi người. Nếu không, bài báo nào cũng sẽ cùng một giọng "Google cho biết".

LÀM BÁO THỜI CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0:

Công nghệ phải như người thấu hiểu và làm độc giả

K NGỌC VŨ

“Không có cách làm nào duy nhất đúng khi công nghệ truyền thông mới ra đời liên tục và hành vi tiêu dùng thông tin của độc giả thay đổi nhanh chóng” - ông Lê Quốc Minh - Tổng Biên tập Báo điện tử Vietnamplus - nói về thách thức của báo chí thời cách mạng công nghiệp 4.0. Trong hoàn cảnh đó, các tòa soạn phải thấu hiểu hành vi của độc giả để thường xuyên có công cụ mới đáp ứng nhu cầu của họ.

ĐỘC GIẢ ĐÃ THAY ĐỔI VÀ THIỂU TRUNG THÀNH

Giới thiệu dạng bài viết với cách đưa thông tin mới đang được nghiên cứu triển khai cho Báo điện tử Trí thức Trẻ, ông Lê Anh Tùng - Giám đốc thiết kế của kênh tin tức giải trí, xã hội Kênh 14 - nói: “Đó là dạng bài viết mà độc giả có thể tương tác. Tôi mới đọc một bài tương tự trên New York Times giải thích vì sao thành tích các vận động viên điền kinh thường chỉ chênh nhau vài phần trăm giây. Hình ảnh trình diễn cho phép người đọc dùng chuột kéo tới từng nhóm cơ và phân diễn giải hiện lên tương ứng. Trong một bài khác, người đọc có thể nhìn thấy quả tim 3D, dùng chuột xoay theo mọi hướng, đi sâu vào bên trong để phân tích hoạt động của quả tim. Chúng tôi sẽ xây dựng những bài như vậy, nhưng yêu cầu về thiết kế, đưa hình 3D lên web đòi hỏi nền tảng công nghệ khủng. Có lẽ phải làm dần dần từ cái dễ nhất”.

Ông Tùng cho rằng, sự bùng nổ của Internet và mạng xã hội khiến

nhiều thứ đã thay đổi, trong đó có hành vi đọc. “Dần dần, độc giả không còn thích những tin tức đơn thuần nữa. Họ thích những bài có chiều sâu, có quan điểm với lối viết gần gũi, hình ảnh đẹp, trình bày long lanh. Các bài viết chuyên sâu nếu để dạng bình thường thì người đọc chưa chắc quan tâm. Vì thế, chúng tôi đưa thiết kế vào bài báo với mục đích làm độc giả “sướng” - Lê Anh Tùng nói và cho biết, dạng bài long-form với tên gọi magazine mà ông đang triển khai là một cách thay đổi theo nhu cầu độc giả.

Thực tế, sự thay đổi nhu cầu này diễn ra không chỉ ở Việt Nam. Theo ông Lê Quốc Minh, báo chí thế giới cũng đang trăn trở tìm những cách làm mới nhằm thu hút độc giả, nhưng không có cách làm nào là duy nhất đúng khi các công nghệ truyền thông mới liên tục ra đời và hành vi tiêu dùng thông tin của độc giả thay đổi rất nhanh.

Sự thay đổi này, theo ông Nguyễn Hùng Lâm - Giám đốc điều hành Tạp chí điện tử Saostar - là yếu tố cốt lõi

khiến các báo phải đổi mới thường xuyên: “Cách đây 10 năm, chỉ cần có nội dung hay là có độc giả. Giờ có nội dung rồi, nhà báo còn cần công nghệ để phân phối bài viết. Sự thay đổi khủng khiếp nhất của độc giả là họ không còn trung thành với tờ báo họ đọc nữa, nhất là các tờ báo mới. Để giữ chân họ, trang báo cần có nội dung đủ hay, công nghệ đủ tốt và cách phân phối tin đúng cách để tiếp cận họ, thay vì để họ đến các trang khác”.

HIỂU ĐỘC GIẢ BẰNG CÔNG NGHỆ

Theo ông Lê Quốc Minh, trong báo chí, nếu biết rõ độc giả là ai thì khả năng thành công đã được 50%. Theo tư duy kinh doanh báo chí hiện đại, chỉ những tờ báo rất lớn mới có thể đáp ứng mọi nhu cầu của độc giả. Vì thế, mỗi tờ báo nên tập trung vào phân khúc riêng của mình hơn

là mở rộng phục vụ mọi đối tượng.

“Thời gian đầu, Vietnamplus lấy trọng tâm là thông tin quốc tế dựa vào thế mạnh của hệ thống cơ quan thường trú Thông tấn xã Việt Nam. Ba năm gần đây, chúng tôi tập trung vào các loạt bài phóng sự và phóng sự điều tra. Về cách thể hiện, chúng tôi kết hợp đa phương tiện, hình ảnh không chỉ mang tính báo chí mà còn mang tính nghệ thuật cao, kết hợp các công nghệ truyền thông mới khi có thể” - ông Minh nói.

Ở góc độ thông tin giải trí, ông Lê Anh Tùng xác định độc giả có nhu cầu đọc những thứ đơn giản, thú vị: “Chúng tôi có công cụ tích hợp với CMS (công cụ biên tập tin bài trên website) để biên tập viên theo dõi, biết cái gì đang được quan tâm trên mạng xã hội hay đang được tìm kiếm trên Google”. Theo ông, công nghệ cho định dạng tin bài như magazine không quá phức tạp mà cái khó nhất là biết độc giả thích gì để “phục vụ”. Vì thế, trên thế giới, sau mỗi trang báo là một hệ thống và thuật toán phân tích dữ liệu người dùng khổng lồ. Mỗi hành vi đọc hay bình luận đều là dữ liệu để phân tích và gợi ý những thông tin phù hợp với người đọc.

Ông Nguyễn Hùng Lâm cho rằng, muốn giữ chân độc giả, phải hiểu họ đến mức: “Như khi bạn vào nhà hàng quen, không cần nói, bạn được phục vụ đúng loại đồ uống, món ăn mình thích. Cảm giác đó sung sướng, vui vẻ như luôn có một người ở bên ân cần chăm sóc mà không cần mình nói ra”.

Tham vọng hơn, Lê Anh Tùng cho biết, ông đang hướng tới xây dựng định dạng personal (tính cá nhân) cho trang báo. Nghĩa là, mỗi người đọc khi vào trang sẽ có một giao diện riêng thích hợp với sở thích của họ. Ai thích đọc nội dung gì, mặt trang sẽ đưa ra tin tức đúng sở thích. “Đó là tương lai, khi trí tuệ nhân tạo được ứng dụng; nhưng sắp tới, chúng tôi sẽ theo dõi dữ liệu để sắp xếp nội dung theo miền, chẳng hạn tin hot của miền Nam thì đẩy cho độc giả miền Nam. Đây là bài toán phức tạp nên cần phải kiểm tra theo vùng để đo phản ứng rồi mới triển khai rộng” - ông Tùng tiết lộ.

NỘI DUNG VẪN LÀ YẾU TỐ GIỮ CHÂN

Nhấn mạnh ý nghĩa của công nghệ nhưng ông Nguyễn Hùng

Phóng viên Thành Chung - Báo điện tử Trí thức Trẻ.

www.khoahocphattrien.vn

Với nền tảng công nghệ của Facebook, các nhà báo hiện nay có thể “truyền hình trực tiếp” sự kiện chỉ với một chiếc điện thoại.

tình - giả “sống”

Lâm khẳng định, giá trị của một bài viết vẫn nằm ở nội dung: “Dù công nghệ hay và hiện đại đến đâu mà nội dung không tốt thì người ta cũng chỉ choáng ngợp ở 1-2 bài đầu. Tới bài thứ ba, nếu bạn không thay đổi thì sẽ bị lãng quên ngay. Hãy nhớ rằng, độc giả vốn không trung thành, lại đòi hỏi cao. Một bài viết hay nếu không có công nghệ hỗ trợ có thể tiếp cận đến 6.000 -7.000 người, nếu có công nghệ hỗ trợ thì có thể đến với 10.000 người hoặc hơn. Độc giả sẽ thích thú nếu bạn có cả công nghệ và nội dung”.

Còn ông Lê Quốc Minh tin tưởng, khi báo chí không thể chạy đua với mạng xã hội về tốc độ thì yếu tố làm nên sự khác biệt chính là sự chính xác của thông tin và sự chuyên nghiệp trong quá trình thực hiện. Sự chuyên nghiệp luôn là lợi thế của các cơ quan báo chí, bởi cá nhân khó đầu tư cả về vật chất lẫn thời gian để thực hiện những nội dung chuyên sâu, phức tạp. “Cạnh tranh thì phải đạt tốc độ, nhưng chúng tôi không bao giờ thỏa hiệp về sự chính xác bởi cùng với sự công bằng và cân bằng, tính chính xác là đòi hỏi bất di bất dịch của báo chí” - ông Minh nói. ♦

Các nhà báo phỏng vấn đại biểu quốc hội Trần Hoàng Ngân.

Ảnh: Ngọc Thắng

Tác nghiệp nhanh tại kỳ họp thứ ba Quốc hội khóa XIV.

Ảnh: Ngọc Thắng

Ảnh: Trịnh Điệp

ÔNG LÊ QUỐC MINH:

LƯỢNG TRUY CẬP KHÔNG PHẢI THƯỚC ĐO DUY NHẤT CỦA SÁNG TẠO TRÊN BÁO CHÍ

Mỗi sáng tạo nhằm một mục đích nhất định và lượng truy cập không phải là thước đo duy nhất đối với những sáng tạo như thế. Chẳng hạn với bản tin RapNewsPlus của Báo điện tử VietnamPlus, những clip được xuất bản trong năm đầu tiên tạo ra cú sốc lớn, mỗi clip có hàng trăm ngàn lượt xem, được chia sẻ rất nhiều trên các diễn đàn, các nhóm mạng xã hội. Nhưng với mục Mega-story, chỉ số quan trọng nhất chính là thời gian theo dõi (time on page) tăng vô cùng ngoạn mục. Với tin bài thông thường, được đăng tải trên khung website thông thường, thời gian xem mỗi tin rất ngắn, chỉ là vài chục giây hoặc lâu hơn một chút nếu có video, thậm chí có những độc giả chỉ lướt qua tiêu đề và phần đầu của tin rồi thoát ngay nên thời lượng chỉ trong vòng vài giây. Nhưng một bài Mega-story trung bình có thời gian xem là 4-5 phút, có những bài đạt tới 10 phút. Đây là chỉ số rất quan trọng giúp tăng uy tín và thứ hạng của một website. Đương nhiên, những loại nội dung này cũng được chia sẻ rất nhiều.

NHÀ BÁO TRẦN ANH TÚ - TRƯỞNG BAN ĐIỆN TỬ BÁO ĐẠI ĐOÀN KẾT:

BÁO ĐIỆN TỬ PHẢI CẠNH TRANH VỚI FACEBOOK LÀ DO THIẾU CÔNG NGHỆ

Ở báo điện tử, dù bài hay nhưng cách thể hiện không hay thì sẽ không thu hút được độc giả. Cùng dữ liệu đó, nếu nhà báo dựng thành câu chuyện, hình ảnh với clip thì sẽ thu hút độc giả hơn. Clip của báo điện tử khác với truyền hình là nó phải nhanh và ngắn.

Các phóng viên và tòa soạn đang phải thay đổi để đáp ứng nhu cầu độc giả trước những thay đổi hiện nay, khi báo điện tử phải cạnh tranh với Facebook. Ví dụ như, trang thông tin Chính phủ livestream cuộc họp báo của Chính phủ trên fanpage của mình. Video này đánh bật hết những bài tường thuật, bài bình luận của các trang báo khác. Đây là cái mà báo chí phải thay đổi và tiếp cận trong cuộc chiến với những gã khổng lồ như Facebook và Youtube vì chúng ta yếu hơn họ về mặt công nghệ. Nếu lấy đường link của họ về trang của mình, tòa soạn tuy không phải đầu tư công nghệ nhưng lại phải chấp nhận rủi ro vì có thể bị ngắt giữa chừng, thông tin sai lệch khó kiểm soát.

ÔNG NGUYỄN HÙNG LÂM:

NHIỀU Ý TƯỞNG HAY NHƯNG KHÔNG CÓ ĐỦ CÔNG NGHỆ ĐỂ LÀM

Một định dạng mới mà chúng tôi đang định triển khai là focus news, tập trung vào việc đưa thông tin trực quan cho độc giả bằng các clip ngắn từ 5-10 giây, ví dụ như tường thuật sự kiện người nổi tiếng lên thăm đảo. Thay cho những hình ảnh cô A, cô B... xa lạ thì chúng tôi đưa tới những clip ngắn, cho độc giả thấy cả bối cảnh, hành động xung quanh những người nổi tiếng. Đây là dạng tin tức mà chúng tôi kết hợp giữa instagram story và snapchat. Tuy nhiên, có thể khi ra mắt, nhiều trang tin tức sẽ học được định dạng này và làm tốt hơn chúng tôi vì họ có đủ nền tảng công nghệ để hoàn thiện ý tưởng. Tôi chấp nhận đứng ở ngoài xem mọi người làm và vỗ tay. Thực tế trên thế giới, người ta vẫn học nhau đấy thôi.

DUNG TRẦN (Ghi)

Bản chất của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 là kết nối. Kết nối cũng chính là chức năng của báo chí. Việc bước vào cuộc cách mạng này là thách thức lớn buộc các cơ quan báo chí, truyền thông phải thay đổi. Tuy nhiên, cơ hội cũng không nhỏ nếu từng tờ báo, từng phóng viên tự nắn mình vào giữa dòng chảy để đóng vai trò trung tâm kết nối trong thời đại số.

PGS-TS LÊ BỘ LĨNH:

Tiến sỹ Lê Bộ Lĩnh phát biểu tại buổi họp báo Quốc hội kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa XIV.

Ảnh Như Ý

Báo chí sẽ là trung tâm kết nối trong thời đại số

Đó là phân tích của Phó Giáo sư - tiến sỹ (PGS-TS) Lê Bộ Lĩnh - Phó Tổng thư ký của Quốc hội, từng có nhiều năm ở vị trí Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường của Quốc hội - khi trao đổi với Khoa học và Phát triển về những cơ hội và thách thức đối với báo chí trước cuộc cách mạng 4.0.

KHÔNG HIỂU RÕ VÀ THÍCH ỨNG SẼ BỊ LOẠI

Cuộc cách mạng 4.0 đang đặt ra nhiều cơ hội và thách thức cho các ngành, lĩnh vực. Theo ông, "vòng xoáy" này sẽ ảnh hưởng đến ngành báo chí như thế nào?

Đúng là cuộc cách mạng 4.0 đang đặt ra thách thức cho tất cả các ngành và báo chí không nằm ngoài xu thế đó. Tuy nhiên, tôi muốn nói về cơ hội nhiều hơn, bởi bản chất của cách mạng 4.0 là kết nối - một chức năng của báo chí. Tận dụng được cơ hội này, sự tương tác với độc giả sẽ nhanh, rộng hơn. Theo dự báo, năm tới tỷ lệ tiếp cận Internet có thể lên đến gần 90% dân số, lượng độc giả của báo chí sẽ

mở rộng hơn rất nhiều và thông tin cần chuyển tải tới họ sẽ được truyền đi rất tức thời.

Khi việc kết nối được thực hiện trên cơ sở hạ tầng thông tin băng thông rộng, cùng với sự phát triển mạnh các hình thức kết nối trực tuyến, khả năng khai thác thông tin tức thời của báo chí sẽ tăng mạnh. Cuộc cách mạng 4.0 còn tạo sự giao tiếp trực tiếp giữa người sản xuất và người tiêu dùng, giữa những người sản xuất với nhau nên việc kiểm chứng, xác minh thông tin của nhà báo cũng dễ dàng, nhanh chóng hơn. Ngoài ra, công nghệ truyền, lưu trữ thông tin, sự thay đổi các phương thức tương tác cũng giúp báo chí phát triển mạnh với nhiều hình thức phong phú.

Tuy nhiên, thách thức cũng không nhỏ, trước hết là báo chí truyền thống có thể bị mất lợi thế. Đặc tính của cách mạng 4.0 là chuyển tải thông tin, thông điệp giữa mọi người một cách trực tiếp, không thông qua khâu trung gian như sách báo. Người sản xuất và người tiêu dùng có thể tương tác

trực tiếp, thậm chí người tiêu dùng tham gia vào việc định hình sản phẩm. Do đó, nhu cầu quảng bá qua báo chí sẽ giảm đi.

Thách thức nữa là tính cạnh tranh giữa các thực thể truyền thông sẽ rất lớn. Những cơ quan báo chí không đủ sức chịu đựng có thể bị loại khỏi cuộc chơi. Lượng thông tin chuyển tải lớn và nhanh khiến việc đảm bảo độ tin cậy, an toàn của thông tin, đảm bảo bản quyền cũng là một vấn đề.

BÁO CHÍ CHÍNH THỐNG VẪN CÓ VỊ TRÍ QUAN TRỌNG

Trong bối cảnh đó, theo ông báo chí phải chuyển mình như thế nào để thực hiện đúng chức năng của mình?

Thông tin số hóa phát triển nhanh, đa dạng là thách thức với báo chí truyền thống nhưng không có nghĩa báo chí truyền thống mất hết vai trò. Trong "mớ" thông tin với nhiều góc nhìn từ các trang mạng, báo chí và những thông tin chính thức sẽ được bạn đọc trông đợi như một nguồn tin đáng tin cậy. Vì

thế báo chí truyền thống vẫn có vị trí nhất định và quan trọng đối với độc giả. Tôi tin một lượng lớn độc giả vẫn có nhu cầu đọc báo. đương nhiên, để phát huy lợi thế đó và giữ được độc giả, mỗi cơ quan báo chí phải xây dựng được nội dung thông tin đủ sức cạnh tranh cũng như cải tiến cách thức để hấp dẫn bạn đọc.

Ông có thể phân tích cụ thể hơn về cách thức tận dụng cơ hội này?

Rõ ràng báo chí phải bám sát, hiểu được xu hướng mới và tác động về mặt công nghệ, nhu cầu xã hội khi bước vào cuộc cách mạng 4.0. Để thích ứng được thì đương nhiên phải hiểu về nó. Bản chất công nghệ chỉ là một phần, quan trọng hơn là phải hiểu được tác động của nó để bám sát xu hướng phát triển. Sự tác động trực tiếp đầu tiên là đối với hạ tầng thông tin số hóa, sự biến đổi trong sản xuất, đời sống cũng như hành vi con người theo xu hướng và sự tác động lan tỏa. Do đó, mỗi cơ quan báo chí phải trang bị cả về cơ sở vật chất và đội ngũ; phải luôn đổi mới, nhanh nhạy nắm bắt xu hướng mới. Tôi nghĩ rằng trong

câu chuyện này có sự bình đẳng và nắm bắt được cơ hội hay không phụ thuộc vào năng lực của từng tờ báo và nhà báo. Phóng viên thời đại này phải không ngừng nâng cao năng lực thích ứng.

Cuộc cách mạng 4.0 chắc chắn sẽ buộc tổ chức và đội ngũ báo chí luôn đổi mới và sáng tạo. Bản chất của cách mạng 4.0 là môi trường sáng tạo, nó tạo ra cuộc chơi cho đội ngũ báo chí và những người làm báo tự sáng tạo. Như vậy, chính các cơ quan báo chí, phóng viên vừa là người thụ hưởng, chịu ảnh hưởng vừa là nhân tố tạo ra, tham gia cuộc cách mạng này.

Một tổ chức và đội ngũ nhà báo nhận thức được điều này sẽ bắt nhịp được xu thế của thời đại số. Cuộc cách mạng 4.0 sẽ tiếp tục định hình cả một thời đại, cuộc sống con người và các nghề nghiệp. Mọi lĩnh vực đều phải chuyển mình và thích ứng theo tốc độ đổi mới tri thức và trình độ dân trí, nhận thức của xã hội.

Xin trân trọng cảm ơn ông!
BÍCH NGỌC (Thực hiện)

Robot viết báo, ai sẽ chịu trách nhiệm khi viết sai?

Theo dự đoán của các nhà khoa học, trong tương lai, robot sẽ thay thế công việc của rất nhiều người, trong đó có cả nhà báo. Vấn đề đặt ra là khi robot viết, ai sẽ là người chịu trách nhiệm cho những chi tiết sai sót trong tin bài, hay cho những hậu quả nặng nề mà sản phẩm báo chí đó tạo ra?

ROBOT “CƯỚP VIỆC” CỦA NHÀ BÁO

Tháng 1/2017, robot Xiao Nan đã tạo ra một mẫu tin về du lịch dài 300 ký tự trong vòng 1 giây. “Cha đẻ” của nó - Giáo sư Wan Xiaojun, Đại học Bắc Kinh, Trung Quốc - cho biết robot này còn có khả năng viết các bài báo dài hoặc truyện ngắn. “Nếu so sánh với các nhà báo thực thụ, Xiao Nan có khả năng phân tích dữ liệu tốt hơn và viết nhanh hơn” - ông Xiaojun khẳng định.

Trước đó, tờ AP đã dùng nền tảng tường thuật tự động Wordsmith để thu thập thông tin về doanh thu từng quý của hãng Apple, hoặc về bản tin thể thao ở các trường đại học. Năm 2015, một cuộc thi giữa cựu phóng viên Nhà Trắng và nền tảng Wordsmiths đã diễn ra. Kết quả là với một bản tin tài chính - kinh doanh, phóng viên mất 7 phút để viết trong khi robot chỉ mất 2 phút. Mẫu tin của phóng viên có văn phong rất tốt, còn mẫu tin của robot lại đầy đủ thông tin cần thiết và có những phân tích chất lượng.

Hiện các robot viết báo chỉ tập trung vào mảng kinh doanh, thể thao - lĩnh vực cần dùng thuật toán để quét dữ liệu được chọn trước. Chúng mới đạt tiêu chuẩn của nhà báo dữ liệu theo định nghĩa của Đại học Royal và Blasingame (Mỹ), chứ không hề chứng tỏ khả năng suy nghĩ có ý thức. Chúng còn dựa nhiều vào sự lập trình và chưa thể tự ra quyết định. Tuy nhiên, với sự phát triển của khoa học và kỹ thuật,

Thời đại robot làm báo đang tới gần.

Ảnh: Neovera

robot viết báo với trí tuệ nhân tạo sẽ nhanh chóng ra đời. Điều này đồng nghĩa với việc robot sẽ thay đổi cách tiếp cận nguồn tin, trở nên giống người hơn trong bút pháp và khả năng phân tích. Sản phẩm nó tạo ra sẽ thực tế và có tính tin cậy hơn.

NAN GIẢI VỀ VẤN ĐỀ PHÁP LÝ

Với sự phổ biến ngày càng rộng của robot, số lỗi do nó gây ra sẽ nhiều hơn. Trong việc viết báo, đó có thể là lỗi thiếu cảm giác, dịch sai, chuẩn mực dữ liệu gây tranh cãi... Không loại trừ chuyện thuật toán được lập trình như người “gác cổng” để chấp nhận hoặc từ chối dữ liệu nhập vào và nó chấp nhận những thông tin lạc hậu hoặc giả mạo. Câu hỏi đặt ra cho các nhà hoạch định chính sách là liệu các bộ luật hiện tại có thích ứng với điều kiện mới, liệu chúng ta có cần quy chuẩn pháp lý mới, hay thậm chí là đối tượng tư cách pháp nhân mới và đâu là những điều kiện mà các thực thể không phải người phải chịu

trách nhiệm cho hậu quả gây ra.

Tác giả Elizabeth A. Kirley - Đại học Deakin, Australia - trong một bài viết về vấn đề pháp lý liên quan đến việc robot viết báo, đăng tải trên tạp chí Luật và Công nghệ châu Âu - cho biết, hiện chưa có đạo luật nào dành riêng cho robot viết báo có trí tuệ nhân tạo. Tuy nhiên, bà gợi ý về 2 đạo luật dành cho lĩnh vực robot mà châu Âu và Mỹ đang áp dụng.

Theo luật châu Âu, tư cách pháp nhân cũng như những quyền lợi và nghĩa vụ của máy móc được xác định dựa vào mức độ tự chủ hoặc độc lập trong hành động của máy móc. Như vậy, robot có được xem xét có tư cách pháp nhân hay không phụ thuộc vào “điều kiện mà nếu coi nó có tư cách pháp nhân thì sẽ giải quyết được vấn đề hay tạo ra những vấn đề lớn hơn”.

Một cách khác để xem xét tư cách pháp nhân là dựa vào mô hình chính chủ và đại diện tham gia. Chẳng

“Hiện tại chưa có đạo luật nào dành riêng cho robot viết báo có nhận thức. Tuy nhiên, chúng ta có thể linh động áp dụng một số đạo luật hiện tại dành cho robot đối với trường hợp robot viết báo có nhận thức” - Elizabeth A. Kirley.

hạn, một softbot (chương trình máy tính hoạt động trên danh nghĩa của người dùng hoặc của một chương trình máy tính khác) có thể được coi là đại diện cho một nhà báo thực thụ với mục đích nghiên cứu hoặc phân tích dữ liệu, viết mẫu tin nếu nhà báo thực này không tự mình chỉnh sửa mà đưa ngay kết quả cho bên thứ ba.

Khi đó, softbot có thể bị kiện vì vi phạm hợp đồng nếu không hoàn thành được hoặc có sai sót trong khi thực hiện công việc được giao. Nếu softbot sử dụng nhận thức nhiều hơn khi thực hiện công việc của mình (có khả năng tự học hỏi từ những lỗi sai mà không cần có sự can thiệp của con người) thì trách nhiệm pháp lý của nó càng lớn.

Bà Elizabeth A. Kirley cho rằng, chúng ta có thể linh động áp dụng những đạo luật đang áp dụng cho ô tô không người lái, máy bay không người lái hay đạo luật về nhân bản đối với trường hợp robot viết báo có trí tuệ nhân tạo. **ANH TẤN**

Báo in sẽ giống “báo phù thủy” trong truyện Harry Potter

Hình ảnh trên báo có khả năng tương tác với độc giả - đặc điểm gây ấn tượng của tờ Nhật báo tiên tri trong truyện, phim Harry Potter - sẽ trở thành hiện thực đối với báo in trong tương lai, khi có sự kết nối giữa loại hình báo chí này và Internet nhờ những công nghệ mới.

LOẠI HÌNH BÁO GIẤY MỚI

Xem Harry Potter, hẳn nhiều người còn nhớ về những tấm ảnh di chuyển ngay trên nền tờ Daily Prophet (Nhật báo tiên tri) mà các phù thủy cầm đọc. Hình ảnh một ông già tự khép cửa hay nhân vật trên báo nhảy mất, lè lưỡi với độc giả là điều không thể có trong thế giới thực. Nhưng điều đó không đúng trong tương lai. Sự phát triển các công nghệ mới như thiết bị kỹ thuật số và máy vi âm, các nút bấm, thanh trượt, các sợi chuyển màu, màn hình văn bản LED và kết nối di động đã tạo nền tảng mới cho loại hình báo giấy mới - báo giấy tương tác (interactive newspaper - PV).

Năm 2011, Đại học Central Lancashire (UCLan), Anh và Chương trình Kinh tế kỹ thuật số (DE) đã thực hiện dự án báo in tương tác dựa trên nền tảng mới cho phép kết nối báo giấy với Internet; từ đó hình thành dạng báo giấy có Internet. “Các nhà nghiên cứu tin rằng điều này có thể đem lại cách tổ chức tin tức mới, giúp người đọc khám phá chính xác như bài viết hay những mục quảng cáo mà họ quan tâm. Cách làm này cũng rất giống cách người ta thu thập thông tin qua nội dung được xem trực tuyến” - trích bài phân tích trên Journalism.co.uk.

NHỮNG TRIỂN VỌNG BAN ĐẦU

Tháng 9/2012, dự án trên đã đưa ra một bản nguyên mẫu báo in Lancashire Evening Post có một nút bấm, cho phép độc giả ấn vào tờ báo và nghe audio qua một tai nghe không dây. Tờ báo không chỉ gửi tín hiệu tới máy chủ để kích hoạt audio đó mà còn có thể thu thập dữ liệu xem bao nhiêu người đã kích vào video trên báo để nghe.

“Phiên bản nguyên mẫu tờ báo

của chúng tôi sẽ không giống một cách chính xác với Nhật báo tiên tri trong phim Harry Potter, nhưng công nghệ này mới là những bước phát triển ban đầu và chúng tôi sẽ tiếp tục mở rộng các ranh giới của nó. Chúng tôi đang tích cực tạo ra nguyên mẫu và thử nghiệm các hình thức mới của sự tương tác giữa con người và Internet chưa từng xuất hiện trước đây” - Paul Eggleston thuộc UCLan - người đứng đầu dự án - nói với Printelectronicworld.com. Họ còn có ý tưởng tạo ra một số tính năng mới của báo in như tương tác với nội dung được tạo ra của người đọc, giúp độc giả tóm tắt các câu chuyện qua một sản phẩm báo in.

“Qua các cuộc thảo luận, chúng tôi đang tìm xem cộng đồng sẽ phát triển loại công nghệ này ra ngoài phòng thí nghiệm ra sao. Việc đặt báo giấy vào giữa Internet mở ra một sân chơi hoàn toàn mới theo những cách mà chúng ta có thể vừa kể được các câu chuyện, vừa có thể thu thập dữ liệu. Ai đang cầm tờ báo in, ai đang chạm vào nó, họ đang tương tác như thế nào chính là một phần công việc mà dự án này sẽ khám phá” - Paul Eggleston cho biết.

Mới đây nhất - theo Mashable.com cho biết, thiết bị in giấy Prynt Case có thể kết nối với điện thoại thông minh và sử dụng công nghệ thực tế tăng cường (AR) cho phép tạo ra các bức ảnh theo phong cách Harry Potter. Những bức ảnh này sẽ được chụp rất nhanh. Trước khi in, bạn có thể chỉnh sửa màu, thêm khung, văn bản và nhiều thứ khác nữa.

“Phép màu sẽ không bao giờ thành hiện thực, nhưng với Prynt Case - một máy in giấy ZINK kết nối với điện thoại thông minh và sử dụng AR qua một ứng dụng có thể

The mockup of the Daily Prophet newspaper includes the following elements:

- Masthead:** "The DAILY PROPHET" with a wizard's head logo and the tagline "THE WIZARD WORLD'S BEGUILING BROADCAST OF CHOICE".
- Section 1:** "EXCLUSIVE BOY WHO LIVED" with a large "H" and a photo of Harry Potter. The text below reads: "THERE IS NOTHING TO FEAR!" and "SAYS THE MINISTER".
- Section 2:** "DUMBLEDORE DEMOTED FROM CHIEF WARLOCK in the WIZENGAMOT".
- Section 3:** "MADAM MARCHBANK Denies Links to Subversive GOBLIN GROUPS".
- Section 4:** "READERS OFFERS" and "MINISTRY AFFAIRS".
- Section 5:** "with the new range of potions from Witch Watchers".
- Section 6:** "e. limus 2 jobs 5 health 7 MINISTRY AFFAIRS 8 sports 9".

Tờ Nhật báo tiên tri trong phim Harry Potter.

Ảnh: Joseph Bisat Marshall

tải video lên tấm ảnh in - điều mà chúng ta thấy giống với những bức ảnh trong Harry Potter sẽ xảy ra” - trích bài phân tích trên Mashable.com.

VĂN BIÊN

Đọc báo bằng màn hình TV siêu mỏng: Theo Guardian, hãng điện tử Siemens của Đức từng tiết lộ các màn hình tivi mỏng như tờ giấy có thể được sử dụng vào báo và tạp chí. Với công nghệ này thì việc đưa các bức ảnh động trực tiếp lên trang báo sẽ không thành vấn đề.

Đồng tính có thể do cả yếu tố gene lẫn môi trường.

Ảnh: Independent

Có gene quy định đồng tính?

Nhiều nghiên cứu cho thấy khuynh hướng tình dục có thể do yếu tố sinh học tác động. Tuy nhiên, không phải một gene hoặc yếu tố môi trường cụ thể đóng vai trò đó. Tập hợp các tương tác phức tạp giữa cả hai nhân tố này mới quyết định xu hướng tình dục của một người.

NHIỀU BẰNG CHỨNG VỀ YẾU TỐ DI TRUYỀN

Nghiên cứu đầu tiên cho thấy có bằng chứng sinh học của sự hình thành khuynh hướng tình dục được công bố từ thập kỷ 1980. Năm 2014, các nhà khoa học đã xác nhận sự liên quan giữa khuynh hướng đồng tính nam và một vùng nhiễm sắc thể cụ thể, phù hợp với một số nghiên cứu được xuất bản vào những năm 1990 và làm dấy lên nghi ngờ rằng "gene gay" có tồn tại. Lập luận này chưa bao giờ được chứng minh, mặc dù có nhiều nghiên cứu cho rằng đồng tính luyến ái có tính di truyền. Các bằng chứng chỉ ra sự tồn tại một sự tương tác phức tạp giữa gene với môi trường và những yếu tố này có liên quan đến bản chất di truyền của khuynh hướng tình dục.

Các thông tin trên là một phần báo cáo của Viện Hàn lâm Khoa

học Nam Phi sau khi tổng hợp các nghiên cứu về khuynh hướng tình dục trong 50 năm qua, tập trung vào những công trình liên quan đến yếu tố gia đình và song sinh. Các nghiên cứu cho thấy đàn ông đồng tính có nhiều anh em lớn tuổi hơn nam giới bình thường. Khả năng có anh, em đồng tính của họ cũng cao hơn. Tương tự, phụ nữ đồng tính có nhiều chị em đồng tính hơn phụ nữ bình thường.

Những nghiên cứu về sinh đôi cùng trứng cũng được xem xét kỹ lưỡng. Theo đó, ở các cặp song sinh cùng trứng, khuynh hướng tình dục đồng tính phổ biến hơn các cặp song sinh khác trứng. Điều này chỉ ra rằng đồng tính có thể do di truyền dù sự khác biệt ở hai trường hợp này là thấp hơn so với kỳ vọng. Những khác biệt đó góp phần chứng minh quan điểm: Đồng tính có thể do di truyền, nhưng lại không xảy ra theo

quy tắc của di truyền học cổ điển mà thông qua một cơ chế khác gọi là ngoại di truyền (epigenetic).

EPIGENETIC CÓ THỂ LÀ YẾU TỐ QUAN TRỌNG

Ngoại di truyền liên quan đến ảnh hưởng của các yếu tố môi trường lên gene, cả khi đối tượng chưa sinh lẫn sau khi sinh. Các hiện tượng biến đổi biểu hiện gene ngoại di truyền thường bị xoá khi di truyền sang thế hệ sau; nhưng có thể được truyền sang thế hệ sau trong những hoàn cảnh nhất định. Nhiều nghiên cứu cho thấy một vùng trên nhiễm sắc thể X có thể liên quan đến việc xác định xu hướng tình dục. Theo giả thuyết về ngoại sinh học, khuynh hướng đồng tính có thể phát triển thông qua kế thừa nhiều thế hệ.

Các yếu tố môi trường như thuốc

chữa bệnh, thuốc trừ sâu và các chất hoá dẻo cũng có thể ảnh hưởng đến DNA thông qua cơ chế ngoại di truyền. Chúng cũng có thể cản trở hệ thống nội tiết của thai phụ, ảnh hưởng đến lượng hormone sinh dục ở bào thai và thậm chí cả hoạt động của các hormone này.

Các nghiên cứu trong tương lai sẽ xác định liệu những yếu tố trên có thể ảnh hưởng trực tiếp tới các vùng não liên quan đến việc thiết lập xu hướng tình dục hay không. Cuối cùng, các nhà khoa học kết luận rằng khuynh hướng tình dục

được xác định bởi yếu tố sinh học và là tập hợp các tương tác phức tạp của cả yếu tố gene lẫn môi trường.

Mặc dù công trình khoa học trên vẫn chưa tìm ra cơ chế chính xác xác định khuynh hướng tình dục - có thể là dị tính, đồng tính, lưỡng tính hoặc vô tính - bởi cần tiếp tục nghiên cứu, nhưng các phát hiện vừa nêu sẽ rất quan trọng đối với lĩnh vực di truyền học và quan trọng hơn là đối với những người đồng tính và xã hội nói chung.

LƯƠNG ÁNH
(Theo The Conversation)

Đồng tính và sự tiến hóa

Từ quan điểm tiến hóa, các mối quan hệ cùng giới tính được cho là tạo ra một "nghịch lý Darwin" bởi chúng không đóng góp vào sự sinh sản của con người. Theo lập luận, do các mối quan hệ đồng tính không góp phần vào sự duy trì loài, chúng sẽ được chọn lọc lại. Nếu giả thiết này đúng thì đồng tính sẽ giảm và biến mất theo thời gian. Tuy nhiên, thực tế là hiện tượng đồng tính lại được duy trì liên tục ở hầu hết các quần thể người và động vật theo thời gian.

Giả thuyết "chọn lọc cân bằng" để duy trì sự sinh sản và tồn tại của loài cho rằng thiên nhiên có yếu tố bù đắp cho sự thiếu hụt trên. Trong một số nghiên cứu, các nhà khoa học đã chứng minh rằng các thân nhân nữ của người đồng tính thường có nhiều con hơn những phụ nữ không có họ hàng đồng tính.

TRAO ĐỔI VỀ “HIỆN TƯỢNG ĐOÀN NGỌC HẢI”:

Sự khởi đầu tất yếu của

ĐOÀN DUNG (Ghi)

LTS: Khi đặt vấn đề coi “hiện tượng Đoàn Ngọc Hải” là đối tượng của khoa học xã hội, tiến sỹ (TS) Phạm Phương Chi đề xuất nghiên cứu vai trò của truyền thông và cách thức quản lý truyền thông trong việc xây dựng các chương trình hành động (xem Khoa học và Phát triển số 921). Trao đổi với Báo Khoa học và Phát triển, Giáo sư (GS) Phong Lê - Chủ tịch Hội Kiều học Việt Nam - cho rằng cần nhìn nhận ảnh hưởng của hiện tượng này trong tương quan với sự phát triển chung của đất nước.

MỘT HIỆN TƯỢNG GÂY PHẢN ỨNG HAI CHIỀU

Câu chuyện “đòi lại vỉa hè” của Phó Chủ tịch UBND quận 1, TPHCM Đoàn Ngọc Hải có thể gọi là “hiện tượng”, cũng có thể gọi là “sự kiện”. Tôi đã quan tâm đến sự kiện này từ lâu cả với tư cách công dân lẫn nhà khoa học. Nếu như TS Phương Chi coi ông Hải là “nhân vật tích cực”, “người hùng” (nói theo ngôn ngữ lý luận văn học) thì dưới góc nhìn của tôi, “hiện tượng Đoàn Ngọc Hải” tạo ra trong xã hội phản ứng hai chiều. Đối tượng “bị dọn dẹp” có quan điểm, thái độ khác nhau, trong đó nhiều người không đồng tình, thậm chí phản đối, thù ghét do bị động chạm đến lợi ích. Nhiều người trong số họ là dân lao động, cuộc mưu sinh dựa vào vỉa hè với việc mở quán phở, hàng chè, đồ ăn vặt. Họ coi mình là nạn nhân của chiến dịch “đòi vỉa hè” và muốn duy trì mọi thứ như cũ.

Còn phía ủng hộ - ngoài lãnh đạo

TPHCM - là ai? Họ là những người muốn TPHCM văn minh, sạch đẹp như Paris, Tokyo, Singapore, muốn có văn minh đô thị phù hợp với thời đại, nơi cư dân và du khách có thể dạo chơi, thư giãn trên hè phố thay vì một đô thị kiểu cũ - đô thị nông thôn hóa, đô thị của nông dân và hiện diện trên vỉa hè đều là những người đang vật lộn với áo cơm. Xã hội phát triển đến một mức độ nào đó sẽ có một tầng lớp trung lưu, trí thức, những người có nhu cầu thư giãn, muốn ngắm nghía phố phường, muốn tìm hiểu văn hóa của dân tộc qua hình ảnh các thành phố và lực lượng này ngày càng đông ở các đô thị Việt Nam. Đối với họ, chiến dịch “dọn dẹp vỉa hè” mà ông Đoàn Ngọc Hải phát động và xắn tay thực hiện một cách quyết liệt lẽ ra phải được làm từ lâu để có một thành phố mà văn minh đô thị đi vào nền nếp.

ĐỘT PHÁ CẦN THIẾT

Sự xuất hiện “hiện tượng Đoàn

Ông Đoàn Ngọc Hải trong một buổi ra quân “giành lại vỉa hè”.

Ngọc Hải” với hiệu ứng truyền thông vang dội như chúng ta thấy có tính tất yếu, bởi đất nước đang đi vào bước ngoặt của lịch sử mà tôi tạm gọi là “bước ngoặt đô thị hóa”. Sự kiện “dọn dẹp vỉa hè” này liên quan đến vấn đề đô thị hóa, toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, liên quan đến nhu cầu phát triển tăng tốc và bền vững của dân tộc. Trong hoàn cảnh này, chiến dịch mà Đoàn Ngọc Hải phát động là một sự khởi động cần thiết.

Sự kiện này không thể xảy ra vào thời điểm mấy chục năm trước, khi cả đất nước phục vụ cho cuộc đấu tranh thống nhất đất nước và chống xâm lược. Trong giai đoạn đầu đổi

mới (những năm 80 thế kỷ trước), vấn đề dọn dẹp vỉa hè cũng chưa được đặt ra bởi chúng ta đang vật lộn với việc phát triển kinh tế, cải thiện, phá vỡ những ràng buộc của thời bao cấp để có thể “sống được”. Đó là thời mà gương mặt buồn lo được ví với hình ảnh “mắt số gạo” - chúng tôi dân tộc sống nhờ vào nông nghiệp, các nhu cầu cơ bản, thiết yếu của con người chưa được đáp ứng đầy đủ.

Tình hình đất nước ở thập niên 90 cũng chưa phải là môi trường, hoàn cảnh có thể xuất hiện “hiện tượng Đoàn Ngọc Hải”, khi vẫn còn những người dân phải chống đỡ với cái

đói. Năm 1995, Việt Nam gia nhập ASEAN và bước vào tiến trình hội nhập. Từ năm 2000, đất nước phát triển trong hội nhập, trong quan hệ với ASEAN, trong cách làm bạn với thế giới. Đầu thế kỷ 21, chúng ta mới đặt ra vấn đề phát triển bền vững trong tư thế hội nhập, đẩy mạnh phát triển kinh tế. Dân tộc thoát đói, có gạo và nhiều thứ khác để xuất khẩu, nông thôn cũng bắt đầu đô thị hóa và nông dân tràn ra thành thị khiến mật độ dân số ở các thành phố lớn tăng nhanh một cách khủng khiếp. Phố phường chật chội, người đông đúc và các vấn đề của đô thị hóa lúc này mới thực sự được đặt ra.

bước ngoặt đô thị hóa

Ảnh: An Đàm

Đô thị hóa trong chiến tranh và đô thị hóa trên cơ sở một nền nông nghiệp lạc hậu sẽ không làm nảy sinh vấn đề dọn dẹp vỉa hè, bởi khi đó đô thị sống nhờ vào nông thôn với những cô hàng cốm ở làng Vòng, rươi làng Vân, bánh cuốn Thanh Trì... Còn bây giờ là dịch vụ hóa. Thời điểm này khác rất nhiều với trước đây 10 năm, khi nhu cầu phát triển đẩy chúng ta vào sân chơi lớn của thế giới. Nhu cầu chỉnh trang lại đô thị cần một cú hích để bắt đầu và Đoàn Ngọc Hải đã là phát súng khởi động đó. Cũng vì vậy mà chiến dịch dọn dẹp vỉa hè của ông Hải lập tức bùng lên thành một hiện tượng, nhận được sự ủng hộ của bộ phận

không nhỏ nhân dân bởi nó đáp ứng được nhu cầu của thời cuộc, của sự phát triển dân tộc, của văn minh đô thị, của sự đối ứng với nước ngoài.

Liệu sự kiện này có thể xảy ra sớm hơn? Để "bùng nổ", sự vận động và phát triển phải đi đến tận cùng của nó, gây ra bức xúc trong xã hội, bắt buộc phải giải quyết. Sự kiện Đoàn Ngọc Hải là bước khởi động đầu tiên và khó tránh khỏi nhằm xử lý một tình huống tích lũy quá lâu, có độ chênh khá xa với văn minh đô thị của thế giới. Đô thị hóa ở ta khác hoàn toàn với đô thị hóa ở phương Tây - vốn bắt đầu từ thế kỷ 18 với

cách mạng tư sản Pháp và được hoàn thiện qua mấy thế kỷ. Khi bước vào hội nhập quốc tế, chúng ta cần so sánh với các nước trên thế giới chứ không phải với chính mình trong quá khứ.

Có thể giải thích ngắn gọn như sau về "hiện tượng Đoàn Ngọc Hải": Đất nước bước vào hội nhập sau một giai đoạn lịch sử nặng nề khi chưa thể chỉnh trang đô thị, những cái thuộc về văn hóa cũ chưa thể thay đổi nhưng bây giờ phải thay đổi. Vấn đề này đặt ra vô cùng gấp gáp, dồn nén và thử thách cả hai phía công luận, mà phía đồng tình hay phản đối đều có cái lý của họ.

TÂM LÝ VÀ LỐI SỐNG TIỂU NÔNG - RÀO CẢN LỚN NHẤT

Vấn đề hiện nay là làm thế nào để nhân rộng "hiện tượng Đoàn Ngọc Hải" cũng như xử lý tốt những vấn đề do lịch sử để lại, để không động chạm đến lịch sử, văn hóa, thậm chí vi phạm dân chủ khi xử lý thiếu khéo léo. Để làm được điều đó, theo tôi, cần có điều tra xã hội học xem kể từ thời điểm ông Đoàn Ngọc Hải phát động chiến dịch giải phóng vỉa hè đến nay, hiệu quả thu được đến đâu; những điểm đã được "dọn dẹp" còn tái diễn cảnh lấn chiếm hay không, tâm lý những người bán hàng bị "dọn dẹp" giờ ra sao, cuộc sống của họ thế nào; hiệu quả giải phóng vỉa hè ở các quận khác của TPHCM như thế nào, chiến dịch được nhân rộng ra các địa phương khác ra sao...

Về việc xử lý những vấn đề do lịch sử để lại, sẽ không dễ dàng vì tâm lý tiểu nông đến bây giờ vẫn tồn tại trong mỗi con người Việt Nam, không trừ ai, trong đó có tôi. Trong mỗi chúng ta vẫn có "gene" của người sản xuất nhỏ, nhìn mọi vật theo lăng kính của người sản xuất nhỏ, tức chỉ vì lợi ích của một bộ phận mà hy sinh lợi ích của cộng đồng lớn hơn. Minh chứng cho điều này nhan nhản trong đời sống.

Tầng lớp mà tôi kỳ vọng ủng hộ những người như ông Đoàn Ngọc Hải và thúc đẩy xã hội tiến lên chính là lực lượng trẻ - những người thuộc thế hệ 9X trở đi bởi theo tôi, thế hệ 8X trở về trước đã là lực lượng cũ, bị ám ảnh rất nặng bởi tâm lý tiểu nông. Lớp trẻ sẽ là lực lượng không bị ảnh hưởng bởi tâm lý tiểu nông trong nền giáo dục truyền thống của họ; và trong gia tộc, họ không

bị sức dè dặt lớn của tâm lý này.

Trong số những người bị ảnh hưởng lợi ích bởi quá trình chỉnh trang đô thị có nhiều người lao động chân chính, lương thiện. Vậy phải hành xử với họ như thế nào cho nhân văn? Cường chế hay tử tôn? Có cần thuyết phục họ một thời gian và tạo công ăn việc làm cho họ? Đó là việc khó cho bộ máy công quyền. Rõ ràng, chúng ta cần nghiên cứu tìm ra giải pháp để xử lý những vấn đề do lịch sử để lại này một cách nhân văn mà vẫn triệt để ủng hộ cái mới, cái văn minh nhờ một lực lượng trẻ và khoa học, công nghệ. Để được như vậy, cần phải đi từng bước một. Chậm rãi mà chắc chắn.

Trên khía cạnh cá nhân, tôi ủng hộ hành động của ông Hải. Nếu không có ông Đoàn Ngọc Hải thì nhất định sẽ có một người khác giữ vai trò khởi động đó, một tấm gương quyết liệt làm mà không sợ công luận, đặc biệt là không sợ ảnh hưởng tới quyền lợi của bản thân. Nếu Đoàn Ngọc Hải đi được đến cùng công việc mà ông bắt đầu thì phải rất hoan nghênh.

Tuy nhiên, cũng cần rút kinh nghiệm từ sự kiện Đoàn Ngọc Hải để điều hành, xử lý những vấn đề của lịch sử để lại một cách nhân văn. Bởi phải qua mấy thế hệ chúng ta mới có thể xóa tâm lý tiểu nông rất nặng của người Việt. Giai đoạn thuộc địa và chiến tranh kéo dài khiến Việt Nam chậm công nghiệp hóa, sau đó là giai đoạn hội nhập gấp gáp chỉ mới mười mấy năm, trong khi phương Tây có hẳn 3 thế kỷ cho việc xóa tâm lý đó. Khi xóa được triệt để tâm lý tiểu nông, quá trình đô thị hóa, hiện đại hóa sẽ diễn ra rất nhanh, bởi sẽ không có hoặc ít có gì cản trở. ♦

GS Phong Lê tên thật là Lê Phong Sừ, sinh ngày 10/11/1938 ở huyện Hương Sơn, Hà Tĩnh, nguyên Viện trưởng Viện Văn học thuộc Trung tâm Khoa học xã hội và nhân văn Quốc gia (nay là Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam). GS Phong Lê đã viết riêng và chủ biên khoảng 30 công trình lý luận và nghiên cứu về văn học Việt Nam thế kỷ 20. Trong đó, cụm công trình gồm: "Văn học Việt Nam hiện đại, những chân dung tiêu biểu", "Một số gương mặt văn chương - học thuật Việt Nam hiện đại", "Văn học Việt Nam hiện đại - lịch sử và lý luận" đã được trao giải thưởng Nhà nước về khoa học và công nghệ năm 2005.

SƠI TIỀN GIANG:

Nguyễn Thị Báu (tên thật) đang thu hoạch sớ.

Ảnh: Thành Công

“Trái vàng của sản vật Việt” có thể biến mất

Là loại quả có hàm lượng vitamin C rất cao và được người Nhật Bản đánh giá là “trái vàng của sản vật Việt” nhưng giờ đây, cây sớ đang bị người trồng ở Tiền Giang đồn bỏ đi. Nguyên nhân là giá trị kinh tế của sớ quá thấp, giá mỗi kilôgam chỉ khoảng 5.000 đồng.

ĐỂ SỐNG ĐƯỢC, GIÁ SỚ PHẢI ĐẠT 7.000 ĐỒNG/KG

Năm 2007, sớ Gò Công (Tiền Giang) đã được bảo hộ nhãn hiệu tập thể. Sớ được mệnh danh là “vua vitamin C” bởi hàm lượng chất này là 400-1.100mg/100gr nước ép. Nước ép sớ thường được trộn với các loại nước khác để tăng hàm lượng vitamin C. Ông Nguyễn Triệu Thăng - Hợp tác xã sớ Bình Ân (Gò Công Đông) - nói: “Làm việc với các chuyên gia Nhật, tôi thấy họ đánh giá rất cao trái sớ và bảo người Gò

Công đang nằm trên đồng vàng. Tuy nhiên, gần đây, do giá cả thất thường, nhiều gia đình đã chặt hết sớ để thay bằng cây khác có giá trị kinh tế cao và ổn định hơn”.

Bà Tư Sang từng là hộ trồng sớ nổi tiếng ở xã Bình Ân. Nay bà đã chặt hết vườn sớ để trồng cỏ và chỉ làm đầu mỗi thu mua trái sớ. “Giá sớ khoảng 5.000 đồng/kg và để sống được, chúng tôi cần giá ổn định 7.000 đồng/kg. Chăm sóc và thu hoạch sớ rất cực. Các hộ ít người phải thuê nhân công với giá 15.000 đồng/giờ, nên tiền lời chẳng đáng là bao” - bà Tư Sang nói.

Theo ông Trương Văn Cho - Phó Chi cục trưởng Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Tiền Giang, so với 10 năm trước, diện tích sớ đã bị thu hẹp nhiều, hiện chỉ còn 221ha, sản lượng trung bình 20 tấn/ha. Chi phí chăm sóc và thu hoạch đã chiếm khoảng 2/3 nên lợi nhuận rất thấp. “Từ năm 2010 trở về trước, sớ được xác định là cây chủ lực của tỉnh. Sau đó, giá cả bấp bênh, đầu ra và năng lực chế biến có hạn nên bà con đã

chặt bỏ và thay thế bằng măng cầu xiêm, thanh long... Cứ đà này, vài năm tới, có thể sớ Gò Công sẽ không còn nữa” - ông Cho nói.

GẶP KHÓ Ở KHÂU BẢO QUẢN SAU THU HOẠCH

Theo ông Cho, ngành nông nghiệp Tiền Giang chưa có định hướng phát triển thương hiệu trái sớ trong thời gian tới. Vì thế, nếu duy trì loại cây này, người dân sẽ phải tự tìm đầu ra.

Đại diện Hợp tác xã (HTX) sớ Bình Ân, - ông Nguyễn Triệu Thăng - tiết lộ, mỗi năm HTX nhận được nhiều đơn hàng trái sớ tươi từ Hà Nội và miền Trung nhưng không thể đáp ứng. “Đặc thù của trái sớ tươi là vỏ mỏng, mau chín nên khó vận chuyển đi xa. Muốn đưa sớ đi xa thì phải bảo quản lạnh và giữ gìn rất cẩn thận. Chi phí để thực hiện quy trình đó rất tốn kém và HTX không đủ tiền để làm nên thường phải chế biến quả sớ thành các sản phẩm như mứt sớ, rượu hoặc nước ép” - ông Thăng nói.

Hiện ngoài việc bán quả tươi cho thị trường TPHCM và các tỉnh miền Tây, HTX Bình Ân còn tập trung chế biến mứt sớ phân phối cho các siêu thị. Thời gian tới, HTX sẽ phát triển thêm một số sản phẩm như kẹo, sirô, rượu, thực phẩm chức năng... từ sớ, nhưng số lượng chưa nhiều do công nghệ còn hạn chế.

Có nhiều năm gần bó với trái sớ, ông Thăng rất mong trái sớ sẽ không “chết dần chết mòn” trước sự cạnh tranh của những loại trái cây khác. Để sống được, sớ phải nâng cao được giá trị kinh tế. Muốn vậy, cần có sự đầu tư về khoa học.

“Chúng tôi mong muốn các nhà khoa học sẽ vào cuộc, phân tích giá trị dinh dưỡng để người tiêu dùng có cái nhìn chính xác về loại trái cây này. Bên cạnh đó, Nhà nước nên có đầu tư quảng bá trái sớ rộng rãi hơn để các công ty trong và ngoài nước biết tiếng, đến đầu tư dây chuyền công nghệ chế biến và nâng cao giá trị kinh tế của trái cây này” - ông Thăng nói.

NGỌC VŨ

“Từ năm 2010 trở về trước, sớ được xác định là cây chủ lực của Tiền Giang. Sau đó, giá cả bấp bênh, đầu ra và năng lực chế biến có hạn nên bà con đã chặt bỏ và thay bằng cây ăn quả có giá trị kinh tế cao như măng cầu xiêm, thanh long. Cứ đà này, vài năm tới, có thể sớ Gò Công sẽ không còn nữa” - ông Trương Văn Cho.

Người sản xuất nhung hươu Hương Sơn mong chỉ dẫn địa lý

Sở KH&CN Hà Tĩnh và UBND huyện Hương Sơn đang xây dựng hồ sơ đăng ký bảo hộ chỉ dẫn địa lý "Nhung hươu Hương Sơn" với mong muốn nâng giá trị sản phẩm, thương hiệu, góp phần giảm tình trạng người nuôi bị ép bán nhung với giá chỉ bằng một nửa giá bán đến tay người tiêu dùng.

CHƯA PHÁT TRIỂN ĐƯỢC THƯƠNG HIỆU

Sản phẩm nhung hươu Hương Sơn đã được Cục Sở hữu trí tuệ (SHTT), Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) cấp giấy chứng nhận nhãn hiệu tập thể (NHHT) năm 2009. Từ đó đến nay, đàn hươu trên địa bàn huyện được quản lý, phát triển cả về quy mô và số lượng. Ông Nguyễn Kiều Hưng - Trưởng phòng Kinh tế hạ tầng huyện Hương Sơn - cho biết, hiện toàn huyện có trên 36.000 con hươu sao. Từ khi có NHHT, sản phẩm nhung hươu Hương Sơn được nhiều người biết đến. Tuy nhiên về lâu dài, nhung đang được bán theo thị trường tự do chứ chưa hình thành được sản phẩm hàng hóa theo chuỗi. Một khó khăn nữa là một số địa chỉ bán hàng trên mạng rao bán nhung hươu Hương Sơn, nhưng thực chất sản phẩm được sản xuất ở nhiều nơi khác.

"Điều này ảnh hưởng đến uy tín, chất lượng của nhung hươu Hương Sơn. Chất lượng của nhung hươu ở Hương Sơn một phần được tạo ra từ việc hươu ăn lá lộc đầu xuân, còn hươu ăn cỏ cho chất lượng nhung kém hơn. Chỉ có nhung hươu Hương

Một trại nuôi hươu ở Hương Sơn, Hà Tĩnh.

Ảnh: INT

Sơn được Cục SHTT cấp chứng nhận NHHT" - ông Hưng khẳng định.

Ông Nguyễn Huy Trọng - Trưởng phòng Quản lý công nghệ - SHTT, Sở KH&CN Hà Tĩnh - cho biết tình trạng mạo danh nhung hươu Hương Sơn xảy ra phổ biến ở các thị trường khác như Hà Nội và TPHCM. "Thậm chí ở miền Nam họ nuôi nai, nhưng cũng nói là hươu sao của Hà Tĩnh. Vì vậy, địa phương đang có các biện pháp để bảo vệ thương hiệu, giúp bà con yên tâm sản xuất" - ông Trọng cho biết.

Theo ông Hưng, hiện nay bà con Hương Sơn đang bán nhung hươu với giá khoảng 10-15 triệu đồng/kg, nhưng thương lái mang vào TP HCM có thể bán đến 25 triệu đồng/kg. "Giá bán thực chất phải từ 20

triệu đồng/kg trở lên mới kích thích người dân đầu tư phát triển tổng đàn, bởi con hươu mỗi năm chỉ lấy được một lứa nhung nên nếu bán giá như hiện nay, người sản xuất rất thiệt thòi. Trung bình mỗi con hươu đực chỉ cho doanh thu từ 8-15 triệu đồng/năm, hươu cái từ 5-7 triệu đồng/năm".

Ông Hưng cho rằng nguyên nhân của tình trạng này là sản phẩm chưa phát triển được thương hiệu và quảng bá một cách sâu rộng trên thị trường, chưa khẳng định được phẩm chất đặc trưng của sản phẩm gắn với yếu tố nguồn gốc, đặc biệt là về điều kiện khí hậu, thổ nhưỡng, hệ thực vật, thức ăn, con giống, quy trình nuôi...

XÂY DỰNG CHỈ DẪN ĐỊA LÝ

Ông Nguyễn Huy Trọng cho biết, Sở KH&CN Hà Tĩnh đang cùng với UBND huyện Hương Sơn xây dựng hồ sơ đăng ký bảo hộ chỉ dẫn địa lý "Nhung hươu Hương Sơn". Việc xây dựng chỉ dẫn địa lý giúp xác định được tên tuổi, nguồn gốc xuất xứ

của sản phẩm gắn với ưu thế về địa lý, khí hậu và tập quán chăn nuôi lâu đời của người dân chăn nuôi, từ đó xác định được chỗ đứng cho sản phẩm trên thị trường trong và ngoài nước, tăng cường lợi thế cạnh tranh, thúc đẩy phát triển sản phẩm quý hiếm có giá trị.

"Nếu làm được chỉ dẫn địa lý, chúng tôi sẽ mở rộng được sản phẩm cả ở thị trường trong nước và thế giới để khách hàng biết đến nhung hươu Hương Sơn nhiều hơn, người nuôi yên tâm hơn khi đầu tư phát triển tổng đàn. Khi nhiều người biết đến, giá của nhung hươu sẽ được trả về đúng giá trị, chất lượng của nó" - ông Hưng kỳ vọng.

Cùng với đó, để khuyến khích các hộ chăn nuôi hươu sao, UBND huyện Hương Sơn đã vận động thành lập các hợp tác xã nuôi hươu, đầu tư hỗ trợ kinh phí và lãi suất cho những gia đình nuôi từ 10-20 con trở lên. Cụ thể, bà con khi vay vốn đầu tư được chính quyền "gánh" giúp một nửa lãi suất.

"Hà Tĩnh đang đầu tư xây dựng trung tâm giống hươu sao và chế biến các sản phẩm từ nhung hươu. Huyện Hương Sơn cũng mời gọi doanh nghiệp về đầu tư nhà máy chế biến các sản phẩm nhung hươu tại cụm công nghiệp Khe Cò. Hiện đã có công ty quyết định đầu tư với quy mô nhà máy dự kiến 2ha" - ông Hưng cho biết.

PHƯƠNG NGUYỄN

Theo các chuyên gia dinh dưỡng, nhung hươu có các thành phần collagen, canxi, phospho... với tác dụng tái tạo sụn, khớp, hình thành các mô liên kết. Lượng đạm, axit béo, magne, proteoglycan, glycosaminoglycan... cao trong nhung hươu cũng rất tốt cho hệ miễn dịch và xương khớp. Ngoài ra, nhung hươu cũng chứa các axit amin, đường, vitamin A, các nội tiết tố sinh dục, sphingomyelin, ganglioside, prostaglandin giúp tăng cường sinh lực và chống lão hoá hiệu quả.

Thái Bình mong gỡ khó về Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ

Mặc dù đã vận hành hơn 10 năm nhưng Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ (KH&CN) tỉnh Thái Bình chưa thực sự đem lại hiệu quả trong việc tạo nguồn tài chính hỗ trợ các doanh nghiệp phát triển, đổi mới công nghệ do còn nhiều điểm vướng về cơ chế. Đó là chia sẻ của ông Lê Tiến Ninh - Giám đốc Sở KH&CN Thái Bình.

Quỹ Phát triển KH&CN tỉnh Thái Bình đi vào hoạt động từ năm 2006 với mục đích hỗ trợ các hoạt động KH&CN và cho vay thực hiện các dự án ứng dụng, nghiên cứu KH&CN vào sản xuất, phục vụ đời sống. Để tổ chức, hoạt động của quỹ phù hợp với Luật KH&CN ban hành năm 2013 và thông tư 03/2015/TT-BKHCN của Bộ KH&CN ban hành ngày 9/3/2015, dự thảo điều lệ quỹ đã được điều chỉnh, bổ sung. Theo đó, mục đích hoạt động của quỹ được mở rộng hơn, bao gồm: Tài trợ, cấp kinh phí, cho vay, bảo lãnh vốn vay và hỗ trợ nâng cao năng lực KH&CN của tỉnh.

"Trên thực tế, việc bổ sung quỹ từ kinh phí thu hồi các đề tài/dự án hàng năm rất thấp và khó khăn nên hiện quỹ thường áp dụng hình thức cho vay với lãi suất thấp - bằng một nửa lãi suất của ngân hàng thương mại, chứ không thực hiện tài trợ để bảo toàn vốn" - ông Lê Tiến Ninh nói và cho biết thêm, theo quy định của thông tư 03, quỹ phát triển KH&CN của tỉnh là đơn vị sự nghiệp. Tuy nhiên với thực tế hiện nay, việc thành lập quỹ như một đơn vị sự

Phòng thử nghiệm đạt tiêu chuẩn quốc gia của doanh nghiệp KH&CN - Công ty CP giống cây trồng Thái Bình.

Ảnh: Thu Hằng

ngiệp rất khó khăn.

"Để nghị Bộ KH&CN xem xét sửa đổi cho phù hợp để các quỹ phát triển KH&CN của tỉnh hoạt động hiệu quả" - ông Ninh kiến nghị.

Giám đốc Sở KH&CN Thái Bình cũng cho biết, trong giai đoạn 2017-2020, tỉnh hướng tới mục tiêu nâng cao hiệu quả hoạt động của quỹ phát triển KH&CN, sẽ lập quỹ tại hầu hết các doanh nghiệp nhà nước, triển khai thành lập quỹ tại các doanh nghiệp sản xuất sản phẩm chủ lực trên địa bàn tỉnh,

phấn đấu để 50% số doanh nghiệp sản xuất sản phẩm chủ lực thành lập được quỹ phát triển KH&CN. Tuy nhiên, để đạt mục tiêu này và để quỹ vận hành đúng như kỳ vọng, ông Ninh cho biết cần khắc phục được cái khó về cơ chế tài chính, bởi Nghị định 95/2014/NĐ-CP quy định về đầu tư và cơ chế tài chính đối với hoạt động KH&CN có nhiều bất cập.

"Đặc biệt là cơ chế cấp phát kinh phí thông qua quỹ phát triển KH&CN của tỉnh, vì không có cơ chế đặc thù cho hoạt động KH&CN nên địa phương gặp rất nhiều khó khăn

trong việc thực hiện. Để nghị Bộ KH&CN tham mưu cho Chính phủ sửa đổi, bổ sung nghị định trên cho phù hợp với thực tế địa phương" - ông Ninh nói.

Theo ông Ninh, thời gian tới, Thái Bình sẽ đổi mới cơ chế, chính sách tài chính, mở rộng áp dụng cơ chế tài chính của Quỹ Phát triển KH&CN tỉnh trong việc cấp kinh phí cho các nhiệm vụ KH&CN của tỉnh theo cơ chế đặc thù, không phụ thuộc vào năm tài chính; đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động, bổ sung vốn cho Quỹ Phát triển KH&CN tỉnh,

khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi tối đa cho các doanh nghiệp lập, quản lý sử dụng quỹ phát triển KH&CN của mình hoặc đóng góp cho quỹ của tỉnh.

"Ngoài ra, Thái Bình sẽ huy động mạnh mẽ các nguồn vốn trong tỉnh, nguồn vốn trung ương, nước ngoài để đa dạng hóa các nguồn vốn đầu tư cho hoạt động KH&CN, khuyến khích các doanh nghiệp, các thành phần kinh tế tích cực đầu tư cho hoạt động KH&CN, tạo điều kiện thuận lợi để phát triển thị trường KH&CN" - ông Ninh cho biết. **HẢI MINH**

VĂN BẢN - ĐỀ TÀI

◆ Hội đồng KH&CN tỉnh Lạng Sơn vừa nghiệm thu đề tài: "Nghiên cứu áp dụng khoa học kỹ thuật để sản xuất men lá chần truyền Mẫu Sơn và cải tiến thiết bị chưng cất nhằm gìn giữ và nâng cao chất lượng rượu Mẫu Sơn". Nhóm thực hiện đề tài đã tiến hành điều tra, khảo sát thu thập thông tin về một số bài men lá của dân tộc Tày, Nùng tại các huyện Cao Lộc, Lộc Bình, Đình Lập, Văn Lãng, Tràng Định về thành phần, chủng loại các loại thảo dược sử dụng làm bánh men lá... và 5 bài men lá của các hộ tại Mẫu Sơn. Từ đó, họ đã đưa ra công thức cho bài men đảm bảo đặc trưng của vùng núi Mẫu Sơn, làm chủ được công nghệ tạo men giống gốc nguyên chủng từ thiên nhiên, sản xuất theo quy trình mới bằng trang thiết bị và công nghệ tiến tiến với 7 bước. Quy trình này đã cơ bản khắc phục được các nhược điểm của quy trình sản xuất men lá thủ công gia truyền, giúp giảm nguy cơ nhiễm tạp khuẩn, nấm độc, có thể sản xuất (ủ men) với khối lượng lớn, bảo

quản men rượu được lâu hơn, không tốn công sức và thời gian nặn bánh men.

◆ Sở KH&CN Ninh Thuận đang cùng với Viện Công nghệ sinh học và thực phẩm (Đại học Công nghiệp TP HCM) xây dựng đề án khảo sát, phân tích chất lượng các sản phẩm đặc thù của tỉnh và vấn đề hợp tác nghiên cứu phát triển các sản phẩm này. Theo đó, Sở KH&CN đặt hàng Viện Công nghệ sinh học và thực phẩm từ tháng 9/2017 sẽ tiến hành dự án khảo sát, phân tích chất lượng các sản phẩm đặc thù của nông nghiệp địa phương, đồng thời chỉ ra thế mạnh, các hướng nghiên cứu phát triển ứng dụng đa dạng hóa các sản phẩm đặc thù đó nhằm phục vụ đặc lực cho phát triển kinh tế tỉnh Ninh Thuận.

◆ Vĩnh Phúc mở rộng mô hình trồng thông Caribe để lấy

nhựa và cung cấp gỗ. Đây là kết quả đề tài "Nghiên cứu mở rộng mô hình trồng thông Caribe (Pinus Caribea Morelet) nhằm cung cấp gỗ lớn và lấy nhựa trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc" được triển khai thực hiện từ năm 2014. Theo Sở KH&CN tỉnh Vĩnh Phúc, kết quả điều tra của đề tài giai đoạn 2014-2015 đã xác định huyện Tam Đảo và huyện Lập Thạch có điều kiện đất đai, khí hậu, thực bì... phù hợp để gây trồng thông Caribe. Do vậy trong năm 2016, nhóm thực hiện đề tài chỉ tiến hành khảo sát địa điểm có diện tích đất phù hợp để xây dựng mô hình. Sau khi đánh giá lựa chọn, họ đã thiết kế, xây dựng được 2 mô hình thông Caribe tại 2 huyện Tam Đảo và Sông Lô theo 2 công thức thí nghiệm mật độ là 1.111 cây/ha và 1.666 cây/ha. Tổng diện tích của 2 mô hình là 5ha. Tỷ lệ sống của cây thông Caribe đạt 93,1% tại huyện Tam Đảo và 93,7% tại huyện Sông Lô.

M. NGUYỆT

Ông Đoàn Ngọc Hải trong một buổi ra quân "dọn dẹp vỉa hè".

Ảnh: An Đàm

TỪ "HIỆN TƯỢNG ĐOÀN NGỌC HẢI": CÁC NHÀ KHOA HỌC ĐỀ XUẤT NHIỀU HƯỚNG NGHIÊN CỨU

Rất quan tâm tới chủ đề nghiên cứu "hiện tượng Đoàn Ngọc Hải" mà tiến sĩ (TS) Phạm Phương Chi - Viện Văn học, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam - đề xuất trên Khoa học và Phát triển số 921, với sự trao đổi, chia sẻ ý kiến của một số chuyên gia nghiên cứu trong các số báo sau đó, Viện Nghiên cứu văn hóa, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam đã tổ chức buổi tọa đàm về văn hóa vỉa hè từ góc nhìn đa chiều. Với gần 30 nhà nghiên cứu tham gia, buổi tọa đàm hướng đến bàn luận các ý tưởng nghiên cứu về chủ đề này cũng như triển vọng thực hiện.

Phó Giáo sư - tiến sĩ (PGS-TS) Nguyễn Thị Phương Chăm - Viện trưởng Viện Nghiên cứu văn hóa - cho rằng vỉa hè của các đô thị Việt Nam, đặc biệt đối với vỉa hè Hà Nội, không đơn thuần là không gian vật chất mà đã tích hợp nhiều yếu tố văn hóa để dần dần trở thành một thực thể văn hóa. Bên cạnh chức năng là không gian dành cho người đi bộ, vỉa hè còn là không gian kinh tế, không gian sinh hoạt, không gian xã hội đặc thù, không gian của ký ức... và tất cả các yếu tố đó khiến nó trở thành không gian văn hóa đặc trưng của các đô thị lớn Việt Nam, góp phần tạo nên diện mạo văn hóa của thành phố. Bởi vậy, khi thực hiện các chính sách can thiệp liên quan đến vỉa hè, nếu chỉ xem vỉa hè như một không gian thực thể thì sẽ dễ gặp khó khăn.

Từ nhận định đó, PGS-TS Phương Chăm đề xuất một số hướng nghiên cứu như: Bối cảnh tạo dựng và duy trì văn hóa vỉa hè ở Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử (đầu thế kỷ 20, trong chiến tranh, trong thời bao cấp, giai đoạn đổi mới và hiện tại); các chính sách liên quan đến vỉa hè; các hoạt động sinh kế và chiến lược mưu sinh trên vỉa hè Việt Nam; chiến dịch "dọn dẹp vỉa hè" ở TPHCM vừa qua và các tác động xã hội của nó; những khía cạnh xung đột và sự thỏa hiệp liên quan đến chiến dịch dọn dẹp vỉa hè như xung đột về giá trị, xung đột giữa truyền thống và hiện đại, giữa lý và tình, giữa tâm lý thỏa hiệp, xin - cho và các hình thức can thiệp nghiêm ngặt của chính quyền...).

PGS-TS Phạm Quỳnh Phương đề xuất nghiên cứu về văn hóa vỉa hè ở khía cạnh diễn ngôn. Theo bà, văn hóa vỉa hè tuy vẫn tồn tại suốt nhiều thời kỳ nhưng chưa bao giờ nổi lên như một vấn đề gây tranh luận sôi nổi như hiện nay. Từ câu chuyện vỉa hè, cần nghiên cứu về triết lý phát triển của Việt Nam từ quá khứ đến hiện tại. Một số ý tưởng, hướng nghiên cứu khác cũng được các nhà khoa học đề xuất. PGS-TS Phương Chăm cho biết trong thời gian tới, các chuyên gia Viện Nghiên cứu văn hóa sẽ tiếp tục trao đổi để đề xuất xây dựng các đề tài nghiên cứu về văn hóa vỉa hè. Khoa học và Phát triển sẽ đăng tải chi tiết ý kiến tại buổi tọa đàm cũng như ý kiến của các chuyên gia khác liên quan đến chủ đề này trong những số báo sau.

PHAN NHÂN

Chuẩn bị

- Bình gas mini.
- Bật lửa.
- Nước rửa bát.
- Nước.
- Bát đựng.

Chú ý

Chú ý tránh lấy quá nhiều bọt gas có thể tạo ngọn lửa to, gây cháy tóc hoặc quần áo. Ngoài ra, rửa tay trước khi thực hiện.

Giải thích

Bình gas chứa butan là khí cháy rất tốt. Khi sục vào dung dịch chứa nước rửa bát tạo bọt, bọt có chứa khí butan. Việc rửa tay khiến cho ta không bị bỏng nóng do lửa được đốt lên từ bọt.

CHỈ THỰC HIỆN KHI CÓ SỰ GIÁM SÁT CỦA NGƯỜI LỚN

BÀN TAY LỬA

Thực hiện bởi: Câu lạc bộ SOS, Trường THPT Chuyên Hà Nội - Amsterdam

1 Chuẩn bị dụng cụ.

4 Sục bọt khí từ bình gas vào hỗn hợp.

2 Đổ dung dịch nước rửa bát vào nước.

5 Khéo léo cầm bọt khí lên tay mà không để vỡ.

3 Khuấy để pha đều dung dịch.

6 Khi đốt, ta tạo được bàn tay lửa.

Ý KIẾN ĐỘC GIẢ

NÊN PHÁT HUY MẢNG NỘI DUNG VỀ MÔI TRƯỜNG

Theo đánh giá của tôi, môi trường là một trong những mảng nội dung mà quý báo triển khai rất tốt, đặc biệt là các bài gần với tiến bộ khoa học và công nghệ trên thế giới. Môi trường là vấn đề cực nóng những năm gần đây và ngày càng trở nên thiết thân với người dân không kém gì chuyện cơm ăn, áo mặc, thậm chí liên quan đến sinh kế, đến sự an nguy của con người (sự cố cá chết, biển nhiễm độc ở miền Trung do Formosa xả thải năm ngoái là một ví dụ).

Khoa học và Phát triển có nhiều bài báo thú vị cho thấy trên thế giới, người ta đang làm gì để giải bài toán môi trường, chẳng hạn bài viết về mô hình thành phố rừng ở Trung Quốc, hay việc ứng dụng công nghệ nano để cải thiện tình trạng thiếu nước sạch trong

mấy số báo gần đây. Đề nghị quý báo tiếp tục ưu tiên những bài tương tự. Tuy rằng nhiều công nghệ mà thế giới nói đến còn quá hiện đại so với khả năng ứng dụng của Việt Nam bây giờ, nhưng chúng có thể gợi cảm hứng cho chúng ta sáng tạo để giải quyết vấn đề phù hợp với điều kiện của mình. Chẳng hạn, trong bài viết về một chuyên gia sức khỏe sinh sản chế tạo bếp khí hóa, tuy cái bếp không phải là sáng tạo lớn nhưng tôi vẫn ấn tượng vì nó phù hợp với điều kiện sinh hoạt của bà con nông thôn, miền núi Việt Nam, giúp tận dụng nguồn nhiên liệu sẵn có như lá cây, lõi ngô, vỏ trấu, dăm gỗ... một cách thân thiện với môi trường. Chúc các anh chị phóng viên, biên tập viên của báo luôn vui khỏe để tiếp tục cống hiến cho độc giả những tin, bài bổ ích.

TRẦN MẠNH - (41 tuổi, Hà Nội)

KHOA HỌC & PHÁT TRIỂN

Tổng biên tập: Thứ trưởng Bộ KH&CN **PHẠM CÔNG TẠC**
Phó Tổng biên tập: **ĐỖ LÊ THẮNG**

◆ Thư ký Toà soạn: Phan Thanh Nhân ◆ Thiết kế và trình bày: Hoàng Hiệp ◆ In tại: Nhà in Báo Hà Nội Mới
◆ Trụ sở: 70 Trần Hưng Đạo, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội ◆ Tel/Fax: 04.39427689 ◆ Phòng phát hành và quảng cáo: 04.39428230
◆ VPĐD phía Nam: 31 Hàn Thuyên, Q.1, TPHCM ◆ Tel/Fax: 08.38273080 ◆ Số TK: 117000001969 - Vietinbank CN Hà Nội
◆ Giấy phép xuất bản: 505/GP-Bộ VHTT ngày 18/1/2002 ◆ Giá: 8.600 đồng

TINH HOA SẢN VẬT VIỆT

THE BEST OF VIETNAM

Bưởi

1. Bưởi PHÚC TRẠCH

Tỉnh: Hà Tĩnh

Bảo hộ: Chỉ dẫn địa lý

Bưởi Phúc Trạch được xếp vào một trong những giống bưởi ngon nhất Việt Nam. Trái bưởi hình cầu hơi dẹt, bề ngang và chiều cao gần bằng nhau, vỏ có màu vàng xanh. Trọng lượng trung bình từ 1 đến 1,2 kg/quả, thịt trái và tép có màu phớt hồng, mùi giòn dễ tách rời, thịt quả mịn, đóng nhất, hơi chua dớt. Thời điểm thu hoạch bưởi Phúc Trạch là vào tháng 9 hằng năm.

2. Bưởi LUẬN VĂN

Tỉnh: Thanh Hóa

Bảo hộ: Nhân hiệu tập thể

Bưởi Luận Văn có hình bầu dục, đường kính quả từ 15 cm đến 15,6 cm, có hàm lượng caroten khá cao (từ 2,532 đến 2,582 mg/100 g), tạo nên màu đỏ đặc trưng cho vỏ và thịt quả. Quả bưởi có vị ngọt nhẹ, chua dịu. Do màu đỏ và mùi thơm đặc trưng, bưởi Luận Văn thường được chọn để bày trên bàn thờ nhân dịp tết với mong muốn mang lại sự may mắn và phát tài.

3. Bưởi ĐOAN HÙNG

Tỉnh: Phú Thọ

Bảo hộ: Chỉ dẫn địa lý

Bưởi Đoan Hùng có quả hình cầu dẹt, chín màu vàng sáng, cùi mỏng, mùi ráo, tằm mọng nước, ăn ngọt mát. Tinh hoa của bưởi Đoan Hùng là hương bưởi với mùi thơm ngan ngát rất đặc trưng. Giống bưởi ở đây còn có đặc tính là có thể bảo quản được vài tháng đến nửa năm và khi bóc ra ăn vẫn ngọt và ngon. Bưởi Đoan Hùng có hai giống ngon nhất là bưởi Chí Đám và bưởi Bằng Luân.

ẤN PHẨM ĐẶC BIỆT "TINH HOA SẢN VẬT VIỆT"

- Bộ dữ liệu đầy đủ nhất về các sản vật mang chỉ dẫn địa lý tại Việt Nam
- Ứng dụng hình thức báo chí trực quan sinh động infographic
- Tiếp cận kho tư liệu online về sản vật Việt Nam qua QR Code
- Đặt mua ấn phẩm qua trang web: <http://datbao.khoahocphattrien.vn> - Tel: 097 327 4203

4. Bưởi TÂN TRIỀU

Tỉnh: Đồng Nai

Bảo hộ: Chỉ dẫn địa lý

Bưởi Tân Triều có hình dáng quả căng tròn, đẹp, da xanh mịn với mùi vị làm say lòng người. Bưởi có múi vàng, tép to, vị ngọt lịm, dáng đẹp, không để lại hậu đắng, nước nhiều. Ngoài ra Bưởi Tân Triều được mọi người ưa chuộng vì trái lớn, vỏ mỏng, ít hạt, tép nào cũng no tròn, mỗi quả nặng khoảng 1 kg.

5. Bưởi ĐƯỜNG QUẾ DƯƠNG

Thành phố Hà Nội

Bảo hộ: Nhân hiệu tập thể

Bưởi có quả to, mọng, chín vỏ vàng rất đẹp, tằm ráo, vị ngọt vừa nên được nhiều người ưa chuộng. Ngoài ra bưởi còn sớm ra quả, năng suất cao, chín sớm (khoảng rằm tháng 8 đến tết âm lịch) và khả năng kháng sâu bệnh tốt. Hiện huyện Hoài Đức đang xây dựng và quảng bá sản phẩm bưởi Quế Dương để mở rộng thị trường tiêu thụ trong nước và xuất khẩu.

6. Bưởi NĂM ROI BÌNH MINH

Tỉnh: Vĩnh Long

Bảo hộ: Chỉ dẫn địa lý

Bưởi Năm Roi có mùi đầy đặn, mọng nước so với bưởi khác, khi bóc múi bưởi độ róc rất tốt, còn hương vị ăn có vị ngọt xen lẫn chua. Không chỉ có hương vị đặc trưng mà bưởi còn có nhiều công dụng trong lĩnh vực y học. Ngoài việc ăn tươi có thể giúp giảm cholesterol, bưởi Năm Roi Bình Minh còn dùng để chế biến chè hay chiết xuất tinh dầu cho mỹ phẩm...

